

ÉLETTÜNK

XXV. évf. 7–8. szám (25. Jahrg. Nr. 7–8.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1993. július–augusztus.

Munkásai lettünk a keresztény magyar élet megújulásának

Írta: SEREGÉLY ISTVÁN egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke

Ez év június 6-án emlékművet áldottam meg Karcagon. Az emlékmű Orosz Pál egri egyházmegyei áldozópap emlékét őrzi a többségében protestáns városban. Az emlékmű gondolatát az egész város magáévá tette. Méltatásában a város polgármestere úgy emlékezett meg Orosz Pálról, mint aki hitelesen tanúsíthatja, hogy Orosz Pál emléke és hatása része lesz Karcag, sőt az ország keresztény megújulásának.

Orosz Pál 1934-től 44-ig volt káplán és hitoktató Karcagon. Gyakorlati rátermettségét számos épület őrzi, amelyek az ő tevékenysége nyomán jöttek létre és ma is szolgálják a keresztény, azon belül a katolikus életet, és jelentős tényezői az óhajtott keresztény újjászületésnek. Krisztushívó elkötelezettségének igazolása, hogy mindkét diktatúra, amely szembe került Isten földi népével, az Egyházzal, szembe került Orosz Pállal és tevékenységével. A nyilas időkben is letartóztatták, majd a kommunisták állították népbírószám elé. Karcag hívő népe megvédte a likvidálástól, de a meghurcoltatások nyomán nemsokára, fiatalon szívinfarktusban meghalt.

Ma a katolikus templom előtt áll szobra, mely feliratával tájékoztatja a látogatót: Íme ismét egy ember, aki áldozatával minden biztonnal hozzá járult az előre nem látott változásokhoz.

Évek teltek el azóta, hogy az Egyház gyakorlatilag és törvényileg visszanyerte szabadságát. Mégis egyre nyilvánvalóbb, hogy ami 40 év alatt tönkre ment a keresztény szellemiség és annak társadalmi vonatkozásait illetően, nem valószínű, hogy a megújuláshoz elegendő lesz ugyanennyi idő, mint amit üldözése idejeként számoltak már a múltat meghamisítani nem képes történelem.

Ennek ellenére, úgy ismerem a magyar püspököket, papokat, szerzeteseket és főleg az elnyomás éve alatt hitét megőrző és egy új, keresztény nemzedéket mégis felnevelő világi hívő kisebbséget, mint akik azonnal elindultak a megújulás munkálására. Mi megtapasztaltuk, hogy az Újszövetségi Szentírásban legtöbbször idézett zsoltárvers ismét igazolódott: „A kő, amit az építők elvetettek, szegletkövek bizonyult. Az Úr művelte ezt és csodálatos, amit cselekedett”. Nincs tehát kétségünk. Hazánk és népünk jövőjét újjá kell építeni az Úr által letett szegletkövön, mely már nekünk is ezer évnyi időállóságot adott.

Országunk gazdasági kifosztottsága valóban szembetűnő. Ennek helyreállítását azonban a magyarság erkölcsi, emberi, keresztény megújulásának kell megelőznie. S ezt a munkát senki helyettünk nem végzi el. Mindenki megvan ugyanis a saját hasonló talentuma, hazája szeretetét és jövőjét illetően. A feladat rám és ránk hárul, hitüket meg-

őrző és ma is elkötelezett keresztények-re. Az ország gazdasági felemelkedését is el kell kezdeni, de az erkölcsi megújulásnak legalábbis lépéselőnyben kell lennie. Akkor is, ha a ma élő nemzedék aligha látja megkezdett munkájának eredményeit. Mert ma is, mint mindig, időre volt szükség az aratásig.

Magam az ötvenes évek elején hallgattam Isten hívó szavára, és jelentkeztem szemináriumba, hogy pap legyek. 1955-től papként 35 éven át a magyar Egyház túlélésének szolgálatára fordítottam időt és energiát. Így ma már csak arra van időm, hogy elkezdjem a megújulást, a jövő építését. Teszem is tőlem telhetően, hozzám hasonlóan gondolkodó magyar püspöktársaimmal, jó magyar papokkal, krisztushívó világiakkal, más keresztény egyházzal, és sok jóakarattal, bár másként gondolkozó emberrel. Erről számolhatok be időről-időre magamnak, számotvetve a megtett úttal és tervezve a jövőt. Erről adhatok némi tájékoztatást most is.

A keresztény belülről kormányzott ember azért lesz hasonló testvéreihez, mert mindnyájan ugyanazon Jézus Krisztushoz igazodnak. Élnek másokért Krisztushoz hasonlóan. Élnek a rájuk bízottakért és így hazájukért is.

Hogy ezt minél többen tenni tudják, azok is, akiket elszakított a zord idő, vagy akik aközben születtek, mind ráta-láljanak az örök élet ösvényére, első feladata az élő Egyháznak újra ismertté tenni Jézus Krisztust, a világ világosságát.

Ezért lett már évek következetes vesződségünk a felnőtt katekézis. Ezt a hitoktatás nélkül felnőtteknek szóló katekézist már plébánosként elkezdtem, ma a püspökök országosan irányítják. – Sajnos tény, hogy Jézus Krisztus megismeretése a felnőtt nemzedék tagjaival, az emberek elfoglaltságuk miatt, csak lelkes partnerek közt lehet eredményes, de töretlenül folyik egyházmegyei és egyházközségi szinten. Hasonló célt szolgál a lassan bontakozó, nem is rossz katolikus könyvkiadás. Kevés a képzett, katolikus újságíró és média szakember is.

Az elmúlt néhány év e téren igazolta, hogy a felnőtt társadalom keresztényszellemű információja nem meddő fáradozás. Mégis halaszthatatlanul fontos az új keresztény nemzedék felnevelése. Ezért igen jelentős, látványosnak alig nevezhető feladat marad még évtizedeken át, a legkisebekkel elkezdett katekézis, az óvodai, iskolai hitoktatás. Természetesen ehhez meg kell nyerni a szülők egyetértését. Elvárjuk, hogy minden szülőnek joga legyen a gyermekét hívő keresztény nevelésben részesíteni, de erre mi senkit sem kényszeríthetünk.

Nagy segítség számunkra a nemrég megjelent világkatekizmus, melynek magyarázat fordítása, kiadása folyamatban van.

Belőle készülhetnek el az új iskolai hit-tankönyvek és egységes terminológiát használó, a felnőtteknek szánt keresztény, ismeretterjesztő irodalmunk.

Második feladat az Egyház számára a keresztény élet fegyelmének megteremtése. A külső irányításhoz szokott nemzedéket egy lelkiismeretében, meggyőződésében fegyelmezett, újjá kell felváltania. Sajnos ezen semmit sem segít, sőt esélyein ront a nyugati szabadság szelleme.

Első maga az egyéni megtérés szelleme. Ki kell vennünk saját szemünkből a gerendát, hogy jogunk legyen észrevenni máséban a szálkát. Napjaink di-vatja, hogy minden bajunk okát másokban keressük. – Mások meg mibennünk. Egyéni megtérés nélkül nincs krisztushívó élet és előhaladás.

Másodsorban a család volt és marad minden értékes élet elindítója. Isten földi népe akkor tudott erkölcsi és ennek nyomán szellemi felemelkedést teremteni, ha a családokban a gyermekek javát önmaguk érdeke fölé helyező szülők vállalták hivatásukat. Elődeink tekintélye bátoríthat minket: „Legyen minden magyar utód különb ember, mint apja volt.” (Vörösmarty) Sem a világ botránykrónikája, sem a mai rosszat előszeretettel bemutató irodalom és művészet nem áll segítségünkre. Nem arról van szó, hogy a rosszat le kell tagadni. A biblia is tele van emberi gonoszság emlékével. Jó azonban az erkölcsi mértéke, amely a jót jónak és a rosszat rossznak mutatja. Mécs László „Bakonyi látomás” című költeményében olvasható: „Ki a betyár? Ki a szent? Ha a mérték tönkre ment... Senki többet meg nem ment.”

Ennek a belső fegyelem-teremtésnek további feladata a közoktatás. Az emberi élet Isten akarata javán fáradozó Egyház soha nem mondhat le iskolafenntartó igényéről. Szó sincs arról, hogy a régi arányban kívánunk, anyagilag nagyon költséges mai oktatási programban résztvenni. A meglévő 5–10 százalékos katolikus iskola azonban több törekvésre kell késztesse a csak evilági, adminisztratív eszközökkel serkentett oktató- és nevelő intézményeket is.

Harmadsorban a Krisztust követő életforma nem evilági életforma. Ilyen sajátosságára is utalnóm kell a keresztény magyar megújulást illetően. Jézus Krisztus figyelmeztette: „Nélkülöm semmit sem tehetek.” Továbbá a hasonlat: „Én vagyok a szőlőtő, ti vagytok a szőlővessző. A szőlővessző nem hozhat önmagában termést, csak ha a szőlőtőn marad” – arra figyelmeztet, evilági életünk lehetőségein túl nekünk ragaszkodni kell az Egyház Isten erejét, kegyelmét közvetítő szentségi életéhez. Szentmisénkhez, szentségeinkhez, liturgiánkhoz, az imádságos élethez. Az európai

imaélet erősödése arányban lesz Európa életének megújulásával.

Sajnos itt sem kapunk sok eligazítást egységre törekvő kontinensünkön. Ha nem is tudjuk leküzdeni máról holnapra az óvatosságot az új lelkiismereti mozgalmakkal szemben, – bízom benne, hogy a magyar püspökök is szívesen látnak egyházmegyéjükben minden, az Egyház javát szolgáló kezdeményezést.

Ezért keressük hazánkban a megtépzott, gyakorló keresztény élet javításának útjait. Megkétszereződött a templomba járók száma. Aránya jobb, mint számos más országban, de rosszabb néhány szomszédos országénál. Egy-két vidéket leszámítva, nem haladja meg, főleg nagyvárosokban a 15–20 százalékot. – Pedig ezen a világon minden érték megszerzése időt és fáradságot igényel. Önmagunk krisztushívó életének megvalósítása sem sikerülhet Isten felkínált kegyelmi forrásainak igénybevétele nélkül.

A templom ugyanis, bár Isten mindenhol jelen van és elérhető az imádkozó ember számára, a Krisztus adta rangjánál fogva megmarad Isten földi népe együvé tartozása eszközének is. Itt nemcsak kapni akarunk, hanem jelenlétünkkel aktív részvételünkkel másokat is erősítünk, senki se érezze, hogy egyedül járja a szűk ösvény krisztusi útját.

Azon fáradozik tehát az Egyház minden hivatását felismerő tagja, hogy Krisztus nyomában járva hiteles tanúja legyen meggyőződésének. Eme tanúságtételnek első elismert helye a hívőket hétről-hétre összegyűjtő templom, a vasárnapi szentmisével.

Számítunk rá, hogy a gyerek-szegény magyar családok, valamint az ateistamaterialista nevelés nyomán harmadára csökkent papság a világi munkatársakkal meg tudja oldani a ráháruló növekvő feladatot. Az elmúlt évek óvatossága és féltékenysége miatt még időre van szükség, hogy papok és világiak hatékonyan együtt tudjanak dolgozni.

Nincs kizárva, hogy aki elolvasta soraimat, most azt mondja: Hol él ez az ember? Még ugyancsak várhat arra, amit megkíván! – Isten a Gondviselés rendjében emberekre bízta Jézus Krisztus boldogulást és üdvösséget teremtő küldetését folytatását. S az emberiség felemelkedése, benne hazánk jobb jövője és minden család boldogulása is csak erre a szegletköre épülhet, melyet a világ Gazdája helyezett el az igaz élet építésének alpjául. És ha a keresztény fennmaradásra fordított élet hátralévő részében nem látom meg 40 évi fáradozásom mérhető eredményeit, akkor sem fogom sajnálni, ha földi vándorutamat igazmondásra, kötelességem teljesítésére, emberek javának előmozdítására és önmagam bűneinek javítására, azaz krisztusi tanúságtételre fordítottam.

Nem vagyok egyedül meggyőződésemmel. Még hazámban is, egyházmegyéinkben is többen vagyunk, mint a világ evangelizálására induló apostolok voltak. Az idő, Isten megvesztegethetetlen ellenőre igazolni fog bennünket. ■

Vasárnapi gondolatok

AZ ÉVKÖZI 16. VASÁRNAPRA
(július 18.)

(Nemde jó magot vetéttél földedbe? Honnét kerül bele a konkoly?) A házigazda így válaszolt: „Ellenséges ember műve ez.” (Mt 13,28b)

Példabeszédünk házigazdája a Mindenható és egyben jó Isten. Jóravaló és jóra törekvő szolgáló meglepetéssel, növekvő bosszankodással tapasztalják, hogy egy ilyen hatalmas úr nem képes megakadályozni a rossz magjainak — itt valószínűleg nem elsősorban növényről van szó — elvetését. Még kevésbé a rossz megfogalmazását, növekedését, terjedését, majd uralomra jutását... Itt az emberiség örök kérdése: Isten, miért engeded a rosszat — „kikelni” és hatalomra jutni: gyilkolni, háborút viselni, szenvedést okozni...? — sorolhatnánk ma is...

Második csalódás: hogyan lehetséges, ha Isten az embert jónak, gyermekének, de legalább barátjának teremtette, hogy ellenséggé váljék? Hogy szembeforduljon a mindenható Istennel? Mekkora gonoszság szükséges ehhez? Az ember letaszítja lelke „trónjáról” Isten és maga „ül” fel oda: ezzel Isten ellenségévé válik... Ilyen egyszerű a helyzet.

Tettének következményével azonban az „ellenséges ember” nem számol: akár mennyire beképzeli magának dölyfösségében, hogy egyenlő szinten áll Istennel, egyre mégsem képes: a halál után az örökkévalóság (emberileg elképzelhetetlen) létezésében jutalmazni önmagát. Isten jutalmazza az őt szerető-követő embert. Egy vonatkozásban azonban „egyenlővé” válik az ember Istennel: képes saját magát örök kítaszítóssággal büntetni. Ez is valami — már akinek!...

AZ ÉVKÖZI 17. VASÁRNAPRA
(július 25.)

„A mennyek országa olyan, mint a tengerbe vetett háló... Amikor megte-
lik partra húzzák... a javát edényekbe gyűjtik, a hitványát kiszórják.” (Mt 13, 47—48)

A tenger halai és az emberek között lényeges különbség áll fenn: az emberek maguk határozzák meg, hogy az emberiség javához akarnak tartozni Isten előtt, vagy a hitványához. A halak ilyen meghatározásra, azaz a jó és rossz közötti döntésre nem képesek.

Jézus arra akarja felhívni a figyelmet: a természetes fejlődés (mint a halaknál) nem indok az embernek a hitványosság irányában való haladására. Senki nem hivatkozhat arra: „a többiek is ezt csinálják”, „nem lehet másképp”, „kigúnyolnak, megvernek, életemet veszik az emberek”...

Más szóval: a mennyek országáért meg kell küzdeni. Akkor is, ha áldozattal, lemondással, szenvedéssel jár...

AZ ÉVKÖZI 18. VASÁRNAPRA
(augusztus 1.)

„Mikor Jézus kiszállt (a csónakból),

**KÖVETKEZŐ SZÁMUNK
A NYOMDA NYÁRI SZÜNETE
MIATT, SZEPTEMBER ELSŐ
HETÉBEN JELENIK MEG!**

**ÚJ POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMUNK
1993 július elsejétől:
D - 80336 München.**

nagy tömeget látott ott. Megegett rajtuk a szíve és meggyógyította betegeiket.” (Mt 14,14)

Jézust megrendítette Keresztelő János halálhíre. Talán úgy érezte, kellett volna egy jó szót üzeni neki, biztosítani együttérzéséről. (Ez csupán feltevés.) Mindenesetre Istenhez akart fordulni — imádságában.

Valószínű, Istenhez kívánt fordulni további munkájával kapcsolatban, ennek érezte szükségét...

A reá váró, szavait váró emberek látán megesik Jézus szíve az egészségeseken is. Ma sincs másképpen... Még inkább a testi-lelki betegek láttán... Egyetlen előfeltétel: várni rá, vágyani Jézus után...

AZ ÉVKÖZI 19. VASÁRNAPRA
(augusztus 8.)

„Miután Jézus hazaküldte a népet, fölment egy hegyre, hogy egyedül imádkozzék. Késő estig ott maradt egymagában.” (Mt 14,23)

Jézus elfáradt a nép oktatásában, a kenyérszaporítás csodája után, most csendre, pihenésre vágyott. A pihenés nála imádkozás volt. Így is lehet pihenni...

Jézus a mai rohanó világban is talál időt imádkozásra. — S mi?

Tőlünk függ, tudunk-e, akarunk-e „késő estig”, azaz néhány órán át imádkozni — ha az imádság a fontossági sorrend első s nem utolsó helyén áll saját napi beosztásunkban...

NAGYBOLDOGASSZONY ÜNNEPÉRE
(augusztus 15.)

(E főnnep miatt elmarad a 20. vasárnap ünneplése.)

„Irgalma nemzedékről nemzedékre szállt mindazokra, akik félik őt.” (Lk 1,50)

Kérdehetnénk: mi a különbség Isten szeretete és irgalma között? Amíg a szeretet — nem csupán mai értelmezésben és gyakorlatban — kétoldalúságra, vizszonásra, bizonyos értelemben vett kiegyensúlyozottságra épül s ezek nélkül, egyoldalúan gyakorolhatatlan, addig az irgalom egyoldalú.

Egyik féltől, Istentől ered és függetlenül attól, kap-e viszonzást. Sőt: hogy elfogadják-e egyáltalán...

Abban az időben fontosnak tartották az idősebb nemzedékek, hogy Isten irgalmát elfogadják... Mi több: a fiatalabb nemzedéket is felkészítették Isten irgalmának befogadására, felhasználására. Tudtak örülni neki... S mi?...

Miért és kinek „kell” félni Istent? Akkor az istensfélelem azt jelentette: megtartani Isten parancsait, aszerint élni. Aki ezt teszi, nem kell félnie Istentől, aki szereti őt. Akkor a földöntúli büntetést Isten szabta ki. Ma tudjuk: az ítéleten kívül az ember elveszi tetteinek jogos következményét, a büntetést...

AZ ÉVKÖZI 21. VASÁRNAPRA
(augusztus 22.)

Jézus tovább kérdezte tanítványait: „Hát ti kinek tartotok engem?” Simon Péter válaszolt: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia.” (Mt 16,15—16)

Mindenki meg akarja ismerni az ed-

digelő ismeretlen embert, jobban a távoli ismerőst, a barátot, a jóbarátot — végül Istent. Tapasztalatokon, felméréseken alapuló emberismeret híján a benyomások alapján az ember csupán gondolja, azt tartja, hogy a (valójában még ismeretlen) ez vagy az lehet. Jézus megkérdezi: mennyire belső, mélyreható és helyes az apostolok ismerete irányában?

Simon Péter válaszából kiderül: tapasztalat útján felismerte: Jézus az Isten fia. Biztató tény számunkra, hogy emberi értelemmel felismerhető Jézus isteni valósága.

Péter válasza még egy ténnyt mutat: emberi felismerésébe belejátszott az isteni kegyelem segítő, világosító ereje. Nyilvánvalóan gondolkodás és latolgatás nélkül elfogadta Isten kegyelmét, ahogyan éppen jött. S mi?...

AZ ÉVKÖZI 22. VASÁRNAPRA
(augusztus 29.)

Jézus így szólt Péterhez: „Távozz tőlem, sátán! Botránkoztatsz, mert nem Isten ügyére van gondod, hanem az emberkére!” (Mt 16,23)

Az ember nagyon kényes a botránnyra, botránkoztatásra. Képes kicsi dolgokat is felfújni, amíg igazi (nak látható) botránnyá fajul s az okozónak vissza kell lépnie — büntetésből. Az ember nem viseli el, hogy valamilyen vezető pozícióban olyan valaki álljon, aki viselkedésével botránkoztatja a vezetetteket. Emberei világunkban fontos kontroll-funkció, korrump emberek nem gazdagodhatnak mások kárára...

Jézus szavai kinyilvánítják: Istent is „lehet” botránkoztatni, ha ügyét nem vesszük figyelembe, ha ellene szólunk, vagy cselekszünk. Tudvalevő, ez antropomorfizmus (Isten emberi tulajdonsággal való felruházása), mégis megmutatja: amennyire mérgelődünk mi egy botránnyon, olyan mértékben „mérgelődik” Isten a mi helytelen magatartásunkon. Így könnyebben érthető magatartásunk helytelensége Istennel szemben...

Jézus világosan mondja: Isten számára minden, ami nem az ő ügyét szolgálja, „botránkoztató” — és Isten ügye legyen életünkben az első és fontosabb irányelv az emberek ügyével szemben. Persze a világban más a sorrend. Itt dől el, kihez-mihez tartozunk...

AZ ÉVKÖZI 23. VASÁRNAPRA
(szeptember 5.)

„Bizony mondom nektek: amit megkötök a földön, meg lesz kötve a mennyben is és amit feloldotok a földön, fel lesz oldva a mennyben is.” (Mt 18,18)

A „kötés és feloldás hatalma” a bünbocsánat hatalmát jelenti és erre ad megbízatást, felhatalmazást. Jézus isteni hatalmának ezt a részét átruházta az apostolokra, az Egyházra. Akkor is, ha ezt sokan nem fogadják el — ez nem az Egyház problémája, hanem a sajátjuk...

Természetesen biztosítja Jézus ehhez a hatalomhoz a Szentlélek segítő-kegyelmét, nehogy olyan megkötések csúszsanak be az egyházi gyakorlatba, amelyek Isten előtt nem lennének helyesek.

Sajnálatos jelenség és tény, hogy körünkben a büntől való — Isten előtti — szabadulás jótéteményét kevesen fogadják örömmel, pedig ez is Isten irgalmának megnyilvánulása. — Csak sokan nem tudják...

FEJÓS OTTÓ

**A MAGYAR PÜSPÖKÖK
NYÁRI KONFERENCIÁJA**

A Magyar Katolikus Püspöki Kar június elseje és 3-a közt tartotta nyári konferenciáját. Ezen jelen volt Angelo Acerbi apostoli nuncius, aki ismertette II. János Pál pápának „Hungarorum gens” — „A magyar nemzet” kezdetű apostoli konstitúcióját, amely az új egyházmegyéek alapításáról és az egyházmegyei határok rendezéséről dönt. Foglalkozott a konferencia a katonai lelkézési szolgálat bevezetésének kérdéseivel és kéressel fordult a Szentszékhez táborigénytelenség felállítására. Napirenden szerepeltek az egyházi iskolákkal kapcsolatos kérdések és a közoktatási törvény. Ezzel kapcsolatban a Püspöki Kar nyilatkozatot juttatott el a Parlament elnökéhez és az országgyűlési pártok frakcióvezetőihez, amelyben kéri, 1. hogy a tervezett közoktatási törvény biztosítsa szülőknek, gyermekeknek, tanulóknak és tanároknak egyaránt, hogy vallásos meggyőződésüket szabadon vallhassák; 2. biztosítsa a szabadon választható hitoktatást az iskolákban és a vallásos nevelést óvodai keretek között; 3. az egyházi iskolák szabad létrehozását; 4. az állami-önkormányzati feladatot átvállaló egyházi iskolák azonos mértékű anyagi támogatását; és végül 5. hogy senkit — sem tanárt, sem szülőt, sem gyermeket — ne érjen erkölcsi, vagy anyagi hátrány amiatt, hogy él a lelkiismereti és vallás-szabadság jogával.

**AZ EURÓPAI MAGYAR LELKÉSZEK
ÉRTEKEZLETE**

A németországi Koblenz közelében május 17 és 20 közt 3 napos értekezletet tartottak Európa magyar katolikus lelkészei, mintegy 40-en, Miklós-házy Attila, a külföldi magyarok püspöke vezetésével. Az összejevetelen megjelent Kada Lajos érsek, aki a németországi katolikus egyház problémáit ismertette és Csoóri Sándor a Magyarok Világszövetségének elnöke, aki az utóbbi évek politikai változásait elemezte a magyar történelem fényénél. Rámutatott, hogy a magyarságnak megújulásra van szüksége, ez pedig lelki megújulás nélkül nem lehetséges. Miklós-házy püspök beszámolt a nyugaton élő magyarság lelkipásztori problémáiról, Adriányi Gábor, a Bonn-i egyetem egyháztörténész professzora újabb magyar vonatkozású írásait és az általa kiadott magyar egyháztörténeti sorozatot mutatta be, Frank Miklós, a Magyar Püspöki Kar Karitászmegbizottja pedig a Magyar Karitászmegbizottjának tevékenységéről adott tájékoztatást.

A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚN

Pünkösdkor tartották a hagyományos csíksomlyói búcsút, amelyen az ünnepélyes szentmisét Kada Lajos érsek, bonni apostoli nuncius mutatta be Bálint Lajos gyulafehérvári érsekkel együtt. A búcsún — a Magyar Kurír szerint — mintegy 200 ezren vettek részt. Jelen volt a vendégek közt Habsburg Mihály főherceg a feleségével és P. Szőke János az Életünk főszerkesztője, a Königstein-ben székelő „Kirche in Not”, „Bajba jutott egyház” nevű segélyszervezet magyar osztályának vezetője.

NEM FELEJTETTE EL...

Egy érdemes hazánkfia 1792-ben Berlinen keresztül utazván, egy olyan magyarral is találkozott ottan többek között, aki már harminc esztendő óta katonáskodott a porosz udvar zászlaja alatt. Megkérdezte tőle:

— Ugyan kedves földim, hát nem felejtette el kend a magyar nyelvet olyan hosszú idő alatt?

— Nem, uram, mert mindig magyarul szoktam imádkozni.

(András Sámuel (1751—1807))

Változások a magyar katolikus egyházban

„Szentzséki rendelkezés a magyarországi katolikus egyházmegyéek szervezeti felépítéséről, új érseki és megyéspüspöki kinevezésekről” — ez a címe a Püspökkari Titkárság sajtóközleményének, amely hat pontban foglalja össze II. János Pál pápa Pünkösöd ünnepén kelt bullájának tartalmát.

A sajtóközlemény első pontja tájékoztat a *veszprémi püspökség érseki rangra* és egyben egyháztartományi székhellyé emeléséről.

módosítják. Végül a hatodik pont arról számol be, hogy a pápa a rendelkezés végrehajtásával Angelo Acerbi apostoli nunciust bízta meg.

*

Ezekkel az intézkedésekkel megoldódott a magyar egyház egyik legnagyobb, hosszú évek óta húzóó gondja. Az évszázadokkal ezelőtt meghúzott, az akkori viszonyokhoz alkalmazkodó egyházmegyei határok ugyanis a mai, megváltozott körülmények között nem biz-

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS EGYHÁZMEGYÉI
1993. MÁJUS 30-TÓL

A második közli, hogy az eddigi veszprémi egyházmegye egy részének leválasztása révén *Kaposvár székhellyel új püspökség* létesül, amelynek első megyéspüspökévé a Szentatya Balás Béla, eddigi veszprémi segédpüspököt nevezte ki. Evvel párhuzamosan a Tiszántúlon is új egyházmegyet hozott létre, mely magában foglalja Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyéket, „*Debrecen-Nyíregyházi egyházmegye*” elnevezéssel. Ennek új főpásztora Bosák Nándor egri hittudományi főiskolai rektor lett.

A harmadik pont Budapest egyházi helyzetének rendezésével foglalkozik, amennyiben ezután a főváros egész közigazgatási területe az Esztergomi Főegyházmegyéhez tartozik „*Esztergom-Budapesti Főegyházmegye*” elnevezéssel. Eddig a város három egyházmegye fennhatósága alá volt rendelve, egyes nyugati és délnyugati részek Székesfehérvárhoz, az északi, keleti és délkeleti részek pedig Váchoz tartoztak.

tosították a lelkipásztori munka hatékonyságát.

A püspöki székvárosok egykor közigazgatási központok is voltak, az elmúlt 40 évben viszont sok esetben — éppen a kiemelt egyházi jelenlét miatt — szándékoltan hátrányos helyzetű kisvárossá váltak. Viszont néhány egyházmegye olyan nagy volt, hogy a feladat meghaladta a püspök emberi teljesítőképességének határát. Az egri érseknek pl. 18 évre lett volna szüksége ahhoz, hogy — vasárnaponként két plébániát számítva — végiglátogassa egyházmegyéje valamennyi egyházközségét.

A „*Magyarország primása*” cím továbbra is az ősi esztergomi székhöz tartozik és az *Esztergom-Budapesti érsek* viseli. Így a budapesti Szent István Bazilika társ-székesegyház lett. Ugyanígy a kecskeméti „*Urunk mennybemenetele*” templom (ismert nevén a „*Nagytemplom*”) is társ-székesegyház rangot kapott.

Az egyházmegyéek a jövőben az aláb-

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS EGYHÁZMEGYÉI
1993. MÁJUS 30-IG

A közlemény negyedik pontja beszámol a Kalocsai Érsekség területének kiterjesztéséről, amennyiben Bács-Kiskun megye, mely eddig a váci egyházmegye része volt, mostantól Kalocsához tartozik „*Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye*” elnevezéssel.

Az ötödik pontban további területrendezésekről van szó, melyek a legtöbb magyarországi egyházmegye határait

bi érsek-metropolitai székhelyek alá tartoznak (Lásd a közölt térképrajzot):

1. *Esztergom-Budapesti érsekséghez* Győr, Székesfehérvár, Hajdúdorog egyházmegyéi,
2. *Kalocsa-Kecskeméti érsekséghez* Pécs, Szeged-Csanád egyházmegyéi,
3. *Egri érsekséghez* Debrecen-Nyíregyháza egyházmegyéi,
4. *Veszprémi érsekséghez* Kaposvár,

Apostoli levél a magyarországi püspököknek

Tisztelendő Püspöktestvéreim!

A nemes magyar nemzet történelmének hajnalától kezdve a katolikus Egyház — amelyet „Isten küldött a népekhez, hogy «az üdvösség egyetlen szakramentuma» legyen” és amelynek „isteni parancs adta a megbízást, hogy menjen el az egész világra és hirdesse az evangéliumot minden teremtménynek — dicséretes módon töltötte be e nép között üdvösséget munkáló küldetését.

Taksony herceg* kérésére — (aki követét Rómába küldte) —, XII. János pápa már 962-ben kiválasztotta Zakeust, püspökké szentelte, majd útnak indította Magyarországra.

A továbbiakban Szent István királynak köszönhető a magyar Egyház megszervezése. A Ravennai zsinat 1001-ben, — ahol az a Szilveszter pápa is jelen volt, aki István hercegnek a koronát küldte — „mater et caput”-nak ismerte el Esztergomot. Közben megszerveződtek a Veszprémi, a Kalocsai, az Egri, a Győri, a Pécsi, a Csanádi, a Bihari és a Váci egyházmegyéek.

Szent István király — miközben azon buzgólkodott, hogy népe megfelelő egyházi szervezetet kapjon —, értékes örökséggé hagyta rá azt is, hogy hűséges maradjon az Apostoli Székhez.

A kezdeti idők dicsőséges történelme elevenedik meg emlékezetünkben most, amikor azon vagyunk, hogy a jelen idők lelkipásztori igényeinek megfelelő módon újrendezzük Országotok egyházmegyéinek határait.

Pünkösöd ünnepe egészen sajátos fényt áraszt ezekre az intézkedésekre. Ugyanis a Szentlélek az, aki „eljövetelével bevezeti a végső idők világát, az Egyház korszakát”, s aki ezt az Egyházat „különböző hierarchikus és karizmatikus adományokkal” gazdagítja azért, hogy Krisztus, aki Egyházát, mint látható szervezetet alapította a földön, általa mindenkire árasztani tudja az igazságot és a kegyelmet.

Az új körülmények azonban, amelyekben küldetését teljesítenie hivatott, megkínálják egyházmegyei beosztásának újrendezését, hogy a II. Vatikáni Zsinat kívánalma szerint a püspökök „Isten népe üdvösségének szolgálatát a lehető legtökéletesebb módon elláthassák”. Alkalmasnak találtam tehát, hogy létrehozak két új egyházmegyet, a Kaposvárit és a Debrecen-Nyíregyházi, módosítsan a többi egyházmegyéek meglévő határait, és metropolita székhellyé tegyem a Veszprémi egyházmegyet.

Ebben az újrendezésben kiemelt helyet kap mindaz, ami Budapest fővárost érinti, s a most elnyert egységes kormányzásban hön óhajtom számára a széleskörű és összetett társadalmi valóságának megfelelő lelkipásztori struktúrákat. Ezekhez az intézkedésekhez szeretném hozzákapcsolni — visszaemlékezve nemrég történt apostoli látogatásomra — az egész magyarországi egyháznak szóló szívből jövő jókívánságaimat.

Legyen ez alkalom arra, hogy az ország újra evangelizálásában megújuljon az az elkötelezettség, amire mindnyájukat: püspököket, papokat, szerzeteseket, szerzetesnőket buzdítottam, Magyarország megkeresztelésének ezredik, és a keresztény kor kétezredik évfordulójára készülve.

Veletek együtt, Szeretett Testvéreim, Szűz Máriára, a Magyarok Nagyasszonyára bízom mindezek sikeres megvalósulását; Ő, aki Pünkösöd ünnepén együtt imádkozott az apostolokkal, esdje ki a Szentlélek bőkezű ajándékait e Nemzetben élő Egyház számára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1993 május 30-án, Pünkösöd ünnepén.

Legyen ez alkalom arra, hogy az ország újra evangelizálásában megújuljon az az elkötelezettség, amire mindnyájukat: püspököket, papokat, szerzeteseket, szerzetesnőket buzdítottam, Magyarország megkeresztelésének ezredik, és a keresztény kor kétezredik évfordulójára készülve.

Veletek együtt, Szeretett Testvéreim, Szűz Máriára, a Magyarok Nagyasszonyára bízom mindezek sikeres megvalósulását; Ő, aki Pünkösöd ünnepén együtt imádkozott az apostolokkal, esdje ki a Szentlélek bőkezű ajándékait e Nemzetben élő Egyház számára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1993 május 30-án, Pünkösöd ünnepén.

Legyen ez alkalom arra, hogy az ország újra evangelizálásában megújuljon az az elkötelezettség, amire mindnyájukat: püspököket, papokat, szerzeteseket, szerzetesnőket buzdítottam, Magyarország megkeresztelésének ezredik, és a keresztény kor kétezredik évfordulójára készülve.

Veletek együtt, Szeretett Testvéreim, Szűz Máriára, a Magyarok Nagyasszonyára bízom mindezek sikeres megvalósulását; Ő, aki Pünkösöd ünnepén együtt imádkozott az apostolokkal, esdje ki a Szentlélek bőkezű ajándékait e Nemzetben élő Egyház számára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1993 május 30-án, Pünkösöd ünnepén.

Legyen ez alkalom arra, hogy az ország újra evangelizálásában megújuljon az az elkötelezettség, amire mindnyájukat: püspököket, papokat, szerzeteseket, szerzetesnőket buzdítottam, Magyarország megkeresztelésének ezredik, és a keresztény kor kétezredik évfordulójára készülve.

Veletek együtt, Szeretett Testvéreim, Szűz Máriára, a Magyarok Nagyasszonyára bízom mindezek sikeres megvalósulását; Ő, aki Pünkösöd ünnepén együtt imádkozott az apostolokkal, esdje ki a Szentlélek bőkezű ajándékait e Nemzetben élő Egyház számára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1993 május 30-án, Pünkösöd ünnepén.

Joannes Paulus pp II

LISIEUXI SZENT TERÉZ ÖSSZES MŰVEINEK KIADÁSA

Befejeződött Lisieuxi Szent Teréz összes műveinek kritikai kiadása. Az 1973-ban megkezdett munka két formában jelent meg: a 8 kötetes tartalmazza a kritikai jegyzeteket is, az egy kötetes 1600 oldalas „Therese de Lisieux: Oeuvres complètes” című könyvben megtalálható a szent valamennyi írása, jegyzetek nélkül. Számos eddig még kiadatlan anyag látott most napvilágot: többek között versek, levelek és a kolostori élet ünnepeire írt színdarabok. (VR)

* Történelmünkben Taksony fejedelem, uralkodott 972-ig. Szerk.

GYERMEKEKNEK

Kedves Gyermek!

Még néhány nap és boldogan rohansz ki az iskolakapun, mert megkezdődik a vakáció. Az lesz a régenvárt pillanat, mely egycsapásra megváltoztatja az életed. Amíg folyik a tanítás, egyebet sem lehet hallani tőled, mint azt, hogy állandóan le vagy foglalva és nem élhetsz úgy, ahogy te szeretnéd. Reggel még félig álmos vagy, amikor fel kell kelned és sietve reggelizel, mert különben elkéssel az iskolából. Hányszor megtörténik a nagy kapkodásban, hogy a reggeli ima sem jut eszedbe és arról is megfledkezel, hogy szüleidtől elköszönj. Aztán legalább délig az iskolában ki sem látszol a munkából, utána pedig újra sietsz haza ebédelni. Még jóformán le sem nyeled az utolsó falatot és máris az jár az eszedben, hogy holnapra mennyi mindent meg kell tanulnod. Újra előkerül hát az iskolatáska és folytatod azt, amit reggel elkezdted. Közben csak elvétve jut idő egy kis játékra, barátkozásra, este tv-re. Vacsora után már szüleid is kimerültek, semmit sem lehet már „kezdeni velük”. Azt nézed hát, hogy minél előbb nyugovóra hajthasd a fejed, s néha olyan hamar elnyom az álom, hogy az esti imát is csak épp elkezded, de már nincs aki befejezze.

Most végre itt a vakáció és másképp oszthatod be idődet és energiádat. Egy csapásra időmilliomos leszel, szabadságra menő szüleiddel együtt. Vár rád a tenger, vagy egy hegylány, valamelyik üdülőhely. S vár rád egy nagy lehetőség. Amit annyira szeretnél, de tanév közben nincs rá idő, azt most végre megteheted. Találhatsz alkalmas időt arra, hogy szüleiddel hosszasan együtt légy, velük gondjaidról, örömeidről elbeszélj, egyszerűen, hogy a velük való sokszor csak felületes kapcsolat végre igazi családiásra változtasd.

De ez még nem minden. Lehetőséged lesz arra is, hogy Istennel való barátságodat is szorosabbra fűzd. A természet csodáiban lenyűgözve ismerheted fel keze munkáját. Szüleiddel közösen imád-

kozhatasz hozzá. Mivel nem kell majd állandóan rohannod, a reggeli és esti csendben nyugodtan és őszintén elbeszélgethetsz vele...

S nem is kell tovább sorolnom, mert már ez is elég bizonyíték arra, hogy a vakáció nem lehet holt idő számodra, hanem valójában a nagy lehetőségek ideje. Ezért azt kívánom neked, hogy ismerd fel és használd ki a szüeid által kínált lehetőségeket.

Jó pihenést, kellemes nyaralást!

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Ilyenkor, Pünkösöd és Úrnapiján, az első cserkésztáborok idején, nagyon sok érdekes feladatot kapok a táborok vezetőitől. Szinte minden alkalommal, tábori misék keretében, igyekszem alkalmazni mondanivalómat a tábor új. „keret-meséjéhez”, ami nem más, mint a foglalkozások „vezérfonala”, témája. Hogy csak egy-két példát említek: voltam már „Kalap országban”, s mondtam is, hogy a cserkész nem csak „kalapos”, hanem bizony alapos is... Tomboló Toldi, Suttogó hegyek, s nem utolsósorban Teleki Samu nyomában valahol a Nilus forrásánál...

Az idén az egyik fiú-tábor vezetője

csak egy szót sugott a fülembe: *Indián!* S azonnal meglódtam a fantáziám, mert kedvenc olvasmányaim jutottak eszembe: az indián történetek. Ki ne emlékezne Vadölő, Bórharisnya, Ravasz Róka nevére, tetteire? Bátor, becsületes harcosok — gyáva, kegyetlen árulók. A nevük mindent kifejez! Jó vadász, útast védelmező, utat mutató lovagias harcos (Az utolsó mohikán) — áruló, másoknak csapdát állító ravasz róka... Ma ezt így mondanánk: nevük életprogram, lényegük hordozója volt.

S mindezek után egy „igazi” indián történet: Egyik indián falu egy nagy hegy lábainál feküdt. Különleges hegy volt ez! Az időjárás viszontagságai úgy vés-

A keresztény házasság és a család értéke

Az olasz püspökök a családi lelkipásztorkodásról nagyjelentőségű dokumentumot adtak közre és ezt minden olasz egyházmegyének eljuttatták. Tanulságul szolgálhat e dokumentum második pontja — amelyet a püspökökhöz intézett beszédében a Szentatya is idézett — miszerint: „A Családi Lelkipásztorkodás Direktóriuma a házasság és a család evangéliumának hirdetését, ünneplését és szolgálatát tűzte ki feladatául. Nevelői szándékú lelkipásztori terv a megkeresztelt számára, akik a házasság hivatását és a család hitéletét az evangéliummal összhangban kívánják megvalósítani”. Új tanújele annak a szeretetnek és gondoskodásnak, amelyet az egyház a házasság és a család, mint a személy és a társadalom humanizálásának elsődleges helye iránt tanúsít.

Az egyháznak ez a szolgálata abszolút értelemben szükséges és egyre sürgetőbb, mivel az emberi önzés, a születések elleni hadjáratok, a szegénység, az anyagi, kulturális és erkölcsi nyomor, a hedonista és fogyasztói felfogás kiasztják az élet forrásait, az ideológiák pedig az érdektelenség és szeretetlenség különböző formáival együtt támadást intéznek a család sajátos nevelői funkciója ellen. A pápa nyomatékkal hangsúlyozta, hogy a család elsődleges és kivételezett helye az evangélium hirdetésének.

Soha nem szabad belefáradnunk abba, hogy szolgáljuk a családokat. Az egyháznak mindenekelőtt arra kell rávezetnie a házastársakat, hogy felfedezzék a házasság szentségének nagy titkát. A mai szociális és kulturális környezetben, amikor az elkereszténytelenedés és a vallási közöny befolyásolja a tudatot, sőt a keresztény családok magatartásformáit is, szükséges a keresztény há-

ték, faragták szikláit, hogy végül is olyan lett, mint egy emberi arc. A wigwamok lakói azt tartották, hogy majd jön egy ember a falujukba, aki a megszólalásig hasonlítani fog a kőarcú hegyhez. Igazságos, jóságos lesz, a mindenki által óhajtott béke elhozója... A falu lakói közül valakit nagyon megragadott ez a mesés történet: egy kisfiút. Nap mint nap megcsodálta a magasból rátekinthető kőarcot... Szeretreméltónak találta vonásait, s mindig úgy érezte, hogy ez a kőarcú óriás vigyázza lépéseit... Az idő múlt, s a kisfiú erős, bátor, mindenki által szeretett fiatalemberre növekedett. S egy nap megtörtént a csoda: a falu népe felismerte a hasonlóságot — a prófécia beteljesedett! Itt a béke, a szabadság perce!

Kedves Fiatalok!

„Ezért most menjetek el és tegyetek tanítványommá minden nemzetet. Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!” (Mt 28,17–18)

Ugye ismerősen hangzanak ezek a jézusi szavak? Ezzel a paranccsal küldte Jézus tanítványait, apostolait, hogy a keresztység vízával alakítsák, vessék az emberek szívébe: új nevet kaptak: keresztény ember — Egy új arc vonásai vésődnek arcunkra, szívünkbe: Isten Arca! Vajon felismerik-e az emberek a hasonlóságot, a mi vonásaink, a mi életünk és a jóságos, békét hozó, üdvösséget osztó Isten Arc között?

Hordozza-e nevünk *keresztény ember*, a lényegüket? S most újra elserolhatnám: jóság, bátorság, szeretetreméltóság, békeszerzés, lovagiasság...?

Pál atya

zastársak újraevangelizálása, a kapott isteni ajándék jóhírének újra felfedezése. A keresztény családnak a hit rendkívüli zarandokútját kell végigjárnia: a világ-egyház és a kisegyházak között így fog a Lélek erejében naponta megvalósulni az ajándékok kicserélése, vagyis a lelki javak kölcsönös egymásnak ajándékozása.

A jelenlegi történelmi helyzetben a családoknak válságokkal és feszültségekkel kell szembesülniük. Ezt jól tudják a püspökök is és jogosan aggódnak a társadalmi következményeket illetően. Ugyanakkor teljes bizalommal kell hirdetniük a feltámadt Krisztus győzelmes jelenlétét. Az ő erejére támaszkodva a keresztény házaspárok képesek lesznek arra, hogy világosan és erőteljesen tanúszkodjanak az alapvető evangéliumi és emberi értékekről: a hűség szerelemről a házasság felbonthatóságával szemben, az élet nagylelkű elfogadásáról az élet visszautasításával szemben, az önzetlen szolgálatról az önzéssel szemben. Fontos feladat továbbá a konfliktusokkal terhes társadalomban a kiengesztelődés és a béke tanúsítása, a párbeszéd keresése az elszigetelődéssel szemben, mértéktartó életstílus a fogyasztói társadalommal szemben, végül az erkölcsösség és a lélek tanúságtétele a materialista felfogással és az etikai értékek válságával szemben. VR / MK

CSALÁDÜNNEP RÓMÁBAN

A Focolare - Mozgalom „Új családok” nevezetű ága Rómában rendezte június 5-én és 6-án ezévi találkozóját, amely „Familyfeast” „Családünnepe” néven ment be a köztudatba. A római sportpalotában megtartott ünnepséget 200 tévé és rádióállomás közvetítette a világ 150 országába. A találkozó, — amely az ENSZ, az UNESCO, az UNICEF, az Európa Parlament és a brazil kormány védnöksége alatt állt, előkészületül szolgált az ENSZ által 1994-re meghirdetett „A család Nemzetközi Éve” megrendezésére. A 90 országból érkezett 12 ezer résztvevő, beszámolókkal mellett zenés és népitáncos programokban gyönyörködhetett a föld minden sarkából. Jún. 6-án a Szentatya a „Családünnepe” résztvevői számára szentmisét mondott a Szent Péter téren. Hozzájuk intézett beszédében kifejezte reményét, hogy a „Család Nemzetközi Éve” elősegíti egy testvériesebb és szolidárisabb világ építését, amelyben a családokat elismerik, mint a társadalom alapsejtjét”. Különös figyelmet kell fordítani azokra a családokra, amelyek nyomorognak, háború sújtotta területeken élnek, vagy amelyeket elűztek hazájukból. Felhívta a keresztény házaspárokat, tegyenek tanúságot az igazságról, a családi hűségről és legyenek nyitottak az élet ajándéka iránt. SZER

SZENT ISTVÁN ÜNNEPSÉG BÉCSBEN

Bécsben, Szent István ünnepünket augusztus 22-én, vasárnap tartjuk a Stephan-Dómban. Az ünnepélyes püspöki szentmise déli 12 órakor kezdődik. Kihelyezésre kerül a Szent István karcsontereklye.

Erre a nemzeti ünnepre meghívjuk az ausztriai magyarokat, tekintet nélkül arra mely egyházhoz tartoznak. Meghívjuk az egyesületek, klubok, szövetségek vezetőit és tagjait. És hívjuk a környező országokban élőket, valamint az éppen Bécsben tartózkodó magyarokat is. Hiszen ez az ünnep, minden magyar ünnepe.

Hegyi György lelkes

Az új magyar főpásztorok

ELETRAJZI VÁZLATOK

SZENDI JÓZSEF veszprémi érsek

Székesfehérvárott született 1920 október 31-én. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem teológiai karán szerzett doktorátust. 1944 december 24-én szentelték pappá. A Székesfehérvári Egyházmegye szolgálatában Zsámbékon, Pesthidegkúton, Remetekertvárosban lelkészkedett, később az egyházmegyei Hit tudományi Főiskola tanulmányi felügyelőjeként dolgozott.

Az Intézet kényszerű megszüntetése után továbbra is szülővárosában maradt, ahol a püspöki bíróságra kerülve, később a püspöki szentszék bírója lett. 1963-tól az esztergomi Érseki Papnevelő Intézet lelkiigazgatója és egyben az érseki Hittudományi Főiskola tanára.

1982 április 21-én szentelte püspökké Lékai László bíboros, prímás, esztergomi érsek az esztergomi bazilikában, nem sokkal később a Szentatya veszprémi megyéspüspökké nevezte ki. Sorrendben ő lett a Veszprémi Egyházmegye 100. püspöke.

II. János Pál pápa 1993 május 30-án, Pünkösdi ünnepén kelt bullájával a veszprémi püspökséget metropolitai székhellyé emelte s az új érsekség első érsek-metropolitájává nevezte ki.

BALÁS BÉLA kaposvári megyéspüspök

Budapesten született 1941 március 15-én. Középiskoláit a pesti piaristáknál végezte, teológiai tanulmányait az esztergomi Érseki Hittudományi Főiskolán.

1965-ben szentelték pappá. Hosszú éveken át segédlelkészként működött Nagymaroson, Nógrádmegyeren, később két budapesti plébánián, majd Varsányban és Érsekvadkerten volt káplán. 1977-ben kapott plébánosi kinevezést Bajótra, ahol az általa felépített plébánia az ifjúság lelki központjává vált. Emiatt a kommunista hatóságokkal számtalanszor került összeütközésbe.

1992-ben nevezték ki veszprémi segédpüspökké és ugyanebben az évben, október 17-én Paskai bíboros, prímás szentelte püspökké az esztergomi Bazilikában. A Püspöki Kar az országos Ifjúsági Lelkipásztori Bizottság elnökévé választotta.

A Szentatya pünkösdi bullájával alapította meg a Kaposvári Egyházmegyét s nevezte ki első megyéspüspökévé Balás Bélát.

BOSÁK NÁNDOR debrecen-nyíregyházi megyéspüspök

A Pozsony megyei Taksonyfalván, szülei ötödik gyermekeként, született 1939 december 28-án. Családjá az 1947. évi áttelepítések során került a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kálmánházára. Ebben a faluban töltötte gyermekkorát és itt járt általános iskolába. Középiskolát Debrecenben végzett. Teológiai tanulmányait a Központi Papnevelő Intézet növendékeként a budapesti Hittudományi Akadémián kezdte meg. 1959-ben állami nyomásra a Szeminárium növendékeinek nagy többsége a papnevelő intézet elhagyására kényszerült, ekkor került Bosák Nándor az egri Érseki Hittudományi Főiskolára, ahol tanulmányait befejezhette.

1963-ban szentelték pappá az egri székesegyházban. Több mint tizennégy évet töltött segédlelkészként és hitoktatóként Sajószentpéteren, Sirokban, Verpeléten, Miskolcon, Mezőkövesden és Egerben.

Magyarországi változások

2. KATOLIKUS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI AKADÉMIA

EGYHÁZ- ÉS TÁRSADALOMÉPÍTÉS

Egy budapesti templom alagsorában egyszerű székeken, padokon szorongtunk 1990 tavaszán. Így hallgattuk a rangos előadók sorát arról, hogy mit tanít az egyház az ember és a társadalom viszonyáról, a magántulajdonról, a gazdasági élet és a szociális igazságosság összefüggéséről. Délidőben szendvicsek kerültek az asztalra az üdítők mellé, a kávé kis papírpoharakból ittuk. Egerszerűben alig lehetett volna megszervezni a *Katolikus Társadalomtudományi Akadémia* (KATTA) hétvégi tanfolyamainak anyagi feltételeit. Az élmény valahogyan az őskeresztények elképzelt közösségeinek légkörét keltette bennem. Valójában az elnyomás éveiben kialakult kisközösségi szokások és formák váltak láthatóvá, mostmár nemcsak a vallási elmélyedés, hanem a közéleti kulturális, társadalmi élet iránti szakmai érdeklődés igényével. A hallgatók, többségében fiatal értelmiségiek két hétvégi napra érkeztek, sokan az ország távoli vidékeiről, saját költségükön és maguk fizették a szerény részvételi díjukat is.

Igaz, csupán átmeneti megoldásként szorult ez a mintegy 30 főnyi érdeklődő ebbe a helyzetbe, miközben átalakítási munkálatok folytak a KATTA valódi működési helye, az *Országos Lelkipásztori Intézet* (OLI) falai között. Ma az OLI 120 fős előadótermében és szemináriumi helyiségeiben folyik az oktatás; és büfé, konyha, tolmácsolás teszi korszerűbbé a tanítás feltételeit. A képzéshez szükséges műszaki, technikai berendezések is rendelkezésre állnak, legalábbis részben.

A KATTA HIVATÁSA

A II. Vatikáni Zsinat, az egyház szociális tanítása, különösen II. János Pál pápa számos körlevele sürgeti a világi keresztények részvételét az egyház életében, de azon túl a társadalmi kérdések megoldásában, a kulturális, tudományos és gazdasági életben egyaránt. Ez a felhívás a magyar társadalomnak is szól, ahogy ezt az egyház feje 1991-es látogatása során közvetlenül is kifejtette beszédeiben. Az elmúlt évtized után ugyanis különösen nagy a hézag az egyház megújítására irányuló megnyilatkozások és kezdeményezések ismeretében, az ezzel kapcsolatos tárgyi tudás és műveltség megszerzésének lehetőségében. Jól tudjuk, hogy a kommunista rendszer határozott törekvése volt a keresztények hátrányos megkülönböztetése, kü-

1977 őszétől az Egri Érseki Hittudományi Főiskolán liturgikát és egyháztörténelmet tanított. 1990-től mostanáig a Főiskola rektora.

II. János Pál pápa 1993 május 30-án, Pünkösdi ünnepén kelt bullájával létrehozta a Debrecen-Nyíregyházi egyházmegyét s ennek első megyéspüspökévé a bulla keltezése napján nevezte ki Bosák Nándort.

*

S z e n d i J ó z s e e f, Veszprém első érseke június 29-én, Péter és Pál ünnepén vette át Romában a Szentatyától az érseki jelvényeket, Bosák Nándor debrecen-nyíregyházi püspök beiktatása és püspökké szentelése Debrecenben a Szent Anna székesegyházban június 15-én volt, Balás Béla kaposvári megyéspüspök beiktatása pedig egy nappal később, június 16-án, a kaposvári Nagyboldogasszony székesegyházban.

lönösen a közélet és művelődés számos területén. Az egyház és híveinek elszigetelésére irányuló politikája hosszú távon is érezteti káros hatását, ami különösen az egyház és a keresztény hívők közéleti felelősségének korlátozott és bizonytalan vállalásában jut kifejezésre. A közoktatás egyoldalú ideológiai korlátozásának negatív következményei is nyilvánvalók. Mindezek pótlására, legalábbis a negatív hatások részleges ellensúlyozására vállalkoztak azok, akik elindították a KATTA intézményes működését, hiánypótló munkáját nehéz anyagi, társadalmi és személyi feltételek között.

Az Akadémia kurzusai az év folyamán általánosan nyolc kétnapos hétvégi állnak. Ezeken előadások és szemináriumi foglalkozások váltják egymást. Ezt a munkát egyéni szakirodalom-feldolgozás egészíti ki. Az oktatás tulajdonképpeni célja társadalomtudományi, kulturális és tömegkommunikációs ismeretek nyújtása mellett egy alapvető, keresztény szemlélet átadása, továbbá előkészítés önálló munka vállalására és képesítés az oktatás keretében feldolgozott ismeretanyag továbbadására.

LEHETŐSÉG EURÓPAI KITEKINTÉSRE

Az intézmény akadémiai jellege öt önálló tagozatának tervszerű programjában jut kifejezésre. A Társadalomtudományi Tagozat a mai magyar társadalom válságjelenségeiből, égető kérdéseiből indul ki és az átmenet problémáinak megértetésére, szakszerű vizsgálatára törekszik. A Gazdaság-, Vállalkozás-, Egyházközség Tagozatban arra kapnak a hallgatók elméleti és gyakorlati képzést, hogyan tudnak bekapcsolódni egyfelől a civil társadalom életébe, másfelől a modellszerű plébániai munkába, a zsinati folyamatok kibontakoztatásába. A pedagógusok számára indított kurzusok segítséget nyújtanak az elmúlt évtizedek negatív ideológiai befolyásának ellensúlyozásához, a magyar nyelv- és irodalom, valamint a történelem oktatás területén. A felnőtt-oktatási kurzus a kultúrpolitika változásainak leginkább kiszolgáltatott népművelő rétegének szól, s egyben az európai kitekintés lehetőségét nyújtja. Az ideológiai szempontból erősen érintett területeken dolgozó, vagy tevékenykedni szándékozó keresztények számára a Kereszténység és Tömegkommunikáció Tagozat nyújt módszertanilag megalapozott ismereteket. Lényeges feladatának tekinti a KATTA vezetősége, hogy hallgatóinak idegen nyelvi oktatást is kínáljon, s ezzel az ötödik tagozatban elősegítse a bekapcsolódásukat a keresztény kultúra és hagyomány európai vérkeringésébe.

EREDMÉNYEK ÉS TÁVLATOK

Ezt a szerteágazó és tudományos igénnyel felépített akadémiai oktatást számos cikkéről, tanulmányáról ismert vallásszociológus, dr. Tomka Miklós irányítja, mint a KATTA igazgatója tanszékével, meghívott előadókkal és állandó munkatársaival. Az 1992–93-as tanévben az öt tagozatra összesen 292 hallgató iratkozott be, 140-nél több az előző évinél. A létszám emelkedés jelzi, hogy nem hiányzik az érdeklődés az intézmény kínálata iránt azoknak a világi hívőknek a körében, akik közéleti felelősséget és szerepet kívánnak vállalni az egyház belső életének megújításában és keresztény műveltségüket elmélyítve képviselni akarják a megújuló egyház

által hirdetett korszerű értékeket a civil társadalomban.

A KATTA működésének anyagi meg-alapozásában — az OLI és a KIM (Katolikus Ifjúsági Mozgalom) kezdetben nyújtott támogatásán kívül — döntő szerepe volt a Hollandiában élő *Polgár Kornél* építésszámológ, a Katolikus Magyar Értelmségi Mozgalom (Pax Romana) vezető személyisége segítségével megszervezett *Stichting Katholieke Nodden* Alapítványnak, az *Osztrák Katolikusok Világi Tanácsának*, valamint a *Soros Alapítványnak*. Ugyanakkor tudnunk kell, hogy a magyar egyház és a magyar hívő társadalom gyenge ahhoz, hogy hosszú távon is biztosítsa a KATTA működését. Az Akadémia tehát rendszeres és intézményes támogatásra szorul a hazai közművelődési kormányzat részéről, hiszen jelentős szerepet vállal a magyar társadalom szellemi, erkölcsi újjáépítésében. De nem nélkülözheti ez a nemzetépítő munka a külföldi magyarság támogatását sem, amely ismételtén kinyilvánította hűségét szülőhazája iránt és keresi szerepét az ország gazdasági és szellemi újjáépítésében. A KATTA hivatásszerűen végzi ezt a munkát, amikor az alapoknál kezdi és tudományos színvonalú oktatás rendszerével igyekszik képessé tenni a keresztény elkötelezettségű értelmiséget a magyar társadalom újjáépítését szolgáló munkában.

KOVÁCS K. ZOLTÁN

A KATTA devizaszámlája:

Deutsch-Ungarische Bank AG — DUBKDEF D-60325 Frankfurt a. M., Westendstr. 41. Kto.-Nr. der ungarischen Vermittlerbank: POSB HUHB 1102025002. Name u. Kto.-Nr. des Begünstigten: OLI KATTA 021-01 657-DM - 941.
 *****

HIMNUSZ

A MAGYAROK NAGYASSZONYÁHOZ

*Boldogságos Krisztus Anyja, vigadozzál,
Mert a földre fényességet, vigaszt hoztál,
Boldogságot harματοzottál,
Drága bokor, édes bimbót virágoztál.*

*Nyló rózsza, kérjük töled, örök Szűztől,
Szabadítsd meg népedet a pokoltűztől,
S ha szívedből el nem üzöl,
Szolgálhasunk örvendezve, tiszta szívből.*

*Eva bűnét, melyért rajtunk sír adója,
Helyrehozta, üdvösségünk ringatója,
Amikor az anyagszóra
Alázattal mondata: „Isten szolgálója“.*

*Bűnösöknek boldogságos menedéke,
Keseredett, beteg szívek édessége,
Légy az árvák segítsége,
Ellenségtől biztos, boldog égi béke.*

*Boldog, aki Téged szüntelen magasztal,
Szentté lesz, kit elhalmozol szent malasztal.
Krisztus olyat megvigasztal,
S vendégségre várja boldog égi asztal.*

*Esedezik színed előtt Magyarország,
Fáradt kezét segítségért nyújtja Hozzád.
Te kezded teszi sorsát,
Törököknek rabságából hogy kihozná.*

*Előtled sír Magyarország könyörögve,
Hiszen tied száradoktól minden röggje,
István király szent öröke
Isten után benned bízik mindörökre.*

*Szent fiadat, Boldogasszony, kérd e népért,
Győzelemmel verje vissza ellenségét,
Rabságának vessze végét,
Adja neki égen-földön üdvösségét.*

*Légy azért Pannóniának újítója,
Erősséges pogányoknak megrontója,
Magyarok vigasztalója,
Holtunk után mennyországnak megnyitója.*

Sík Sándor átdolgozott szövege

KÖNYVESPOLC

P. SZÁNTÓ KONRÁD: A KOMMUNIZMUSNAK SEM SIKERÜLT. A magyar katolikus egyház története 1945—1991 között. 125 old. „Új Misszió Könyvek”, Miskolc, 1992.

Az elmúlt négy évtized sebei még nem gyógyultak be teljesen, de már nem sajognak: az ország lakosságának jelentős részét a jelen problémái foglalják el, a mindennapi élet gondjai, a demokratikus kibontakozás, a gazdasági fellendülés. A múltat, még a közelmúltat is kezdjük elfelejteni és főként a fiatalok, akik nem érték meg a Rákosi terrort vagy az 1956-os forradalom dicsőséges napjait, nem is tudják, min ment keresztül az ország a II. világháború vége óta. Ezért fontos, hogy feldolgozzuk, emlékezzünk és emlékeztessünk erre a szomorú korszakra. Akkor talán jobban megbecsüljük, amiben most van részünk, a kétségtelen nehézségek ellenére is. Az elmúlt hónapokban több könyv jelent meg, amely ezt a célt szolgálja, mert összefoglalja, élményszerűvé teszi ennek az időszaknak egy jelentős fejezetét: a katolikus egyház kálváriáját.

Az írás nem történelmi monográfiának készült, hanem a magyar egyház történelme egy mélységesen szomorú szakasza áttekintésének, összefoglalásának. A részletekbe menő elemzés igénye nélkül, Konrád atya tényeket, eseményeket közöl időrendi sorrendben, nem egyszer szinte távirati stílusban; mégis — talán éppen ezért — sikerült minden lényeges elemet belesűrítene ebbe a széles olvasóközönségnek szánt könyvbe. Haszonnal olvashatók főként a fiatalok, akiknek tudást közvetít és felébreszti bennük az érdeklődést az egyház létének ama titka iránt, ami miatt a világtörténelem folyamán senkinek és semminek, még a kommunizmusnak sem sikerült elpusztítania.

HETÉNYI VARGA KÁROLY: PAPI SORSOK A HOROGKERESZT ÉS A VÖRÖS CSILLAG ÁRNYÉKÁBAN. I. kötet. Lämpás Kiadó, 1992.

Témáját illetően hasonló és mégis egészen más természetű kötet. A Pécs-váradon élő szerző nem az eseményeket, hanem személyeket, a náci és kommunista diktatúra áldozatait, a hit hőseit állítja a középpontba. A négy kötetre tervezett mű, egyházmegyére és szerzetesrendekre tagolva nem más, mint egy modern magyar martirologium. Az első kötet, amely most jelent meg, közel 700 olyan pap nevét és ügyét közli az esztergomi, győri, pécsi, székesfehérvári, szombathelyi, váci, veszprémi valamint a munkácsi, eperjesi és hajdúdorogi görögyszertartású egyházmegyékből, akik valamilyen formában összeütközésbe kerültek a nemzetiszocialista vagy kommunista hatalommal. A szerző évtizedeken keresztül titokban hangyaszorgalommal gyűjtötte az adatokat és dokumentumokat a magyar katolicizmusnak ezeknek a vértanúiról, kitéve magát feljelentés és börtön veszélyének. A II. világháborúban üldözöttekről már 1985-ben megjelentetett egy kötetet az Ecclesia kiadónál „Akiket üldöztek az igazságért” címmel, amelyben nemcsak a hitükért és meggyőződésükért kiálló, az üldözöttekért üldözést vállaló papok, hanem szerzetesek és világiak sorsáról is

beszámol. A magyar katolikus egyház hálása lehet Hetényi Varga Károlynak ezért az áldozatos munkáért, különösen ma, amikor sokan egy „keresztény kurzus” mumusát festik a falra a négy-évtizeden át tartó kommunista propaganda által beléjük oltott és még mindig aktív „egyházellenes kurzus” jegyében. A mű következő kötete az év végén jelenik meg.

Frank Miklós

VIDA ISTVÁN: SZOCIÁLIS IRÁNYÚ KATOLIKUS MOZGALMAK HAZÁNKBAN 1935—1949. „Magyar Egyháztörténeti Vázlatok” 4. kötet, METEM kiadás.

A Németországban élő szerző vezető szerepet játszott a két háború közötti katolikus szociális mozgalmakban és közvetlen élményei és tapasztalatai alapján tekinti át a zseniális jezsuita, Páter Kerkai által létrehozott katolikus agrárijúsági mozgalom, a KALOT eredményes működését a parasztfiatalság szellemi, lelki és anyagi felemelésére, valamint a katolikus munkásmozgalom, az EMSZO megalakulása kapcsán felmerült szervezési és politikai problémákat. Mindezt beleállítja a harmincas évek társadalmi és történelmi összefüggéseibe, bemutatva azt a létért való küzdelmet, amelyet a katolikus szociális mozgalmak a hatalom mindenkori birtokosai, de különösképpen a két diktatúra ellen voltak kénytelenek folytatni. De a tanulmányt olvasva rádöbbenünk, mennyire élen járt a magyar katolicizmus szociális téren és, hogy politikusaink és a média emberei mennyire nem ismerik a két háború közötti magyar történelmet, amikor ma únos-úntalan a „keresztény kurzus” rémével ijeszgetik a társadalmat.

F. M.

PAUL TÜRK: NÉRI SZENT FÜLÖP — avagy az öröm tüze. Ecclesia Kiadó Budapest, 1992.

A könyv az egyháztörténet egyik legtalányosabb egyéniségéről szól. Egy meglelt férfikorban felszentelt római papról, aki lelkipásztori és szociális szolgálatát vidám életvitellel elegyítette, ezért kortársai „az Isten bohóca” gúnynévvel illették. Ezzel együtt is Néri Szent Fülöp misztikus papköltő volt: vezeklő, imádkozó, ember-társait szolgáló szent, az Oratórium papi közösség megalapítója.

Néri Fülöpöt, a reformátorok kortársát, az egyháztörténet az újkor beköszöntésekor kialakult egyházi megújulás nagy alakjai sorába helyezi. A megújulás akkor visszatérést jelentett az ősforráshoz és úgy látszott, mintha az első keresztények és apostolok gyülekezetei szép ideje kelt volna életre, a kor követelményeihez alkalmazkodva. Később Goethe is csodálta Fülöpöt, „humoros szentnek” nevezte. Utazás Itáliában c. könyvében megjegyezte: — Figyelemre méltónak kell tartanunk, hogy mindez Luther idejében történt, s hogy Róma kellős közepén is akadt egy tisztességes, istenfélő, erényes és tevékeny ember, kinek az a gondolata támadt, hogy a lelkit, sőt a szentet összekösse a világgal, az égit bevezesse a földbe.

Egyébként Fülöp 1515-ben született Firenzében és Rómában hunyt el 1595 május 26-án. Szentté avatásának eljárása már halála után két hónappal megkezdődött és 1622-ben — Loyolai Ignáccal, Xavéri Ferenccel, Avilai Terézszel együtt avatták szentté.

A történészek szerint Fülöp szentté avatása az utolsó olyan szentté avatás volt, amely ókori szokás szerint közfelkiáltással történt. Miután Fülöp meghalt, holttestét papi ruhában fölraflatolták. A halotti liturgia alatt óriási néptömeg szorongott. Mindenki azért érkezett oda, hogy még egyszer láthassa. Azok a virágok, amelyekkel a ravatalt díszítették, pillanatok alatt eltűntek emlékül és relikviaként.

Az általa megalapított Oratórium sza-

Magyar Maritain egyesület alakult

Eppen húsz évvel ezelőtt halt meg korunk egyik nagy katolikus gondolkodója, Jacques Maritain. 91 évet élt. Különösen két könyve — a „Keresztény humanizmus (1936) és a „Bergsöntől Aquinói Tamásig” (1944) — a bolsevista és náci totalitarizmus idején elhatarozó hatással volt az európai gondolkodásra és szellemi életre. Egyébként 1945 és 48 között követként képviselte Franciaországot a Szentszéknél. A róla elnevezett Nemzetközi Maritain Intézet és az egyes országokban működő egyesületek kulturális tevékenysége bizonyítja, hogy a francia filozófus szellemisége, „teljes humanizmust” hirdető világnézete ma is eleven erő.

Nemrégiben, május 12-én, Budapesten is életre kelt a Magyar Jacques Maritain Egyesület. Az alakuló közgyűlés magának fogadta a Nemzetközi Egyesület alapszabályát és megválasztotta tisztségviselőit. Elnökké Keresztes K. Sándor országgyűlési képviselőt, titkárrá Turgonyi Zoltán filozófus-egyetemi tanárt választották. Az alapszabály az Egyesület céljai között a következőket rögzítette: „Egyesületeknek és egyesületi tagoknak támogatni a filozófus maritaini gondolatok terjedését, megvalósítását, és a francia filozófus szellemisége, „teljes humanizmust” hirdető világnézete ma is eleven erő.

bályzatai máig különlegességnek számítanak az egyházban. Az oratoriánusok ugyanis világi papok — nem is tesznek fogadalmat —, de mint a szerzetesrendeket, a Hittani Kongregáció irányítja őket. Az egyház új Törvénykönyvének (Codex Iuris Canonici) 1983-ban történt közzététele előtt a Hittani Kongregáción belül szekularizált intézmények közé tartozott. Most azonban „Az apostoli élet közösségei” elnevezésű új csoportba sorolták, mint amelyik a legrégibb e közösségeken belül.

A korszerűen kiállított kötet — az olvasmányélményen túl — segítséget nyújt ahhoz, hogy gondolkodásunkat finomítsuk. Fiataloknak és idősebbeknek egyaránt ajánlható. Gazdag irodalomjegyzéke, hivatkozásai révén e szakterület bibliográfiai forrásoként is jó szolgálatot tesz.

Domonkos János

GÁL PÉTER: NEW AGE ÉS A KERESZTÉNY HIT. 170 old. Lämpás Kiadó, Abaliget, 1993.

A mai szellemi káoszban irányt kereső ember a magukat meglehetősen agresszíven kínáló vallásos és ál-vallásos szekták és szervezetek között bizonyára találkozik az Amerikából származó New Age = Új korszak mozgalommal, amely egy vallások feletti, mindenünnen valamint felcsipentő, éppen ezért meglehetősen ködös és semmire sem kötelező világnézeti kezdeményezés akar lenni. Ebbe a homályba világít bele és igyekszik kritikusan tájékoztatást adni Gál Péter könyve.* A kötet először az alapfogalmakat tisztázza, majd a New Age célkitűzéseit és keletkezésének történetét veszi szemügyre, visszanyúlva eszméinek ókori és középkori gyökereire, a gnoszticizmusra, a rózsakeresztesek és a szabadkőművesség mozgalmára, az újabb rendszerek közül a teozófiára és antropológiára; rámutat a keleti vallási importra, a Bahá'í vallásra, a Hare Krishna mozgalomra, szól a jógáról, a különféle alternatív gyógyítási módszerekről, az asztrológiáról, az okkultizmus és mágia különféle irányzatairól. Nem feledkezik meg a „dianetikáról” és a világűrbeli érkező vendégekről, végül egy teljes fejezetet szentel a New Age bölcséleti és vallási megítélésének. A kötet, amely eligazítást adhat az érdeklődőnek, valódi hiányt pótol a magyar könyvpiacra. Érthetetlen módon kifejezették a tartalomjegyzékét, ezzel szemben a jegyzetek utálnak a vonatkozó szakirodalomra, ami megkönnyíti a további tájékozódást. SZER

* A New Age tematikájáról az Életünk tavalyi évfolyamában P. Mehrle Tamás tollából egy nyolcrészes cikksorozat látott napvilágot. (Szerk.)

jelöli meg: Maritain életművének megismertetése és a perszonalista filozófia szellemiségének terjesztése; Magyarorszag és környezete szellemi megújítása; a magyar társadalom átalakulási folyamatának tanulmányozása vallási, kulturális, szociológiai, gazdasági, politikai és morális szempontok alapján; filozófiai és társadalomtudományi téren művelt, világi keresztény értelmiség kialakítása.

Ezeket a célokat személyes kapcsolatok, baráti közösségek révén kívánja megvalósítani a következő eszközökkel: könyvek és egyéb sajtótermékek közzétételével; konferenciák, előadások, tanfolyamok szervezésével; a tomista-perszonalista szellemiség képviselésével és terjesztésével különböző fórumokon és a közéletben. Az egyesület „laikus” jellegű, egyházi hierarchiától független keresztény szellemű társulás, ugyanakkor interkonfessionális, tehát elsődlegesen olyan alapvető erkölcsi értékeket képvisel, amelyeket a természettörvény (természettörvény) alapján minden ember elfogadhat, a keresztény kinyilatkoztatástól függetlenül is.

A mai pluralista társadalomban a párbeszéd alapja, a konszenzuskeresés kiindulópontja lehet a Maritain-i „teljes humanizmus”, az a keresztény szellemű perszonalizmus, amely az ember isteni hivatását is szemmel tartja. A keresztény humanizmus az egész ember és minden ember testi-lelki kibontakozását segíti elő. A háború másnapján Maritain „Az ember és az állam” című konferencia-sorozatában olyan „új demokráciát” vázolt fel, amely a szellem primátusát vallva, morális forradalmat sürgetett a közéletben, a gazdasági és politikai életben, követelve egy bizonyos liberális kapitalizmus reformját is.

A most megalakult Magyar Maritain Egyesület az alapszabály szerint: „figyelemmel kíséri a magyar állami és társadalmi közélet jelenségeit és problémáit, azokkal kapcsolatban állást foglal, és megoldásukra javaslatot tesz. Megkülönböztetett érdeklődést kíván tanúsítani a magyarság és a nemzetiség kérdései, az élet tisztelete, a családi élet tisztasága, a szociális gondok enyhítése, az egyházak és a hívő állampolgárok helyzete, valamint az emberek toleráns megbecsülése iránt”.

Az egyesület kész együttműködni olyan szervezetekkel is, amelyek az említett célkitűzésekkel egybehangzó tevékenységet folytatnak. MK

MAGYAROK NAGYASSZONYA

Hegyét, tavát kötötte láncul
öved köré e drága táj.
Az enyhe dombú kék Dunántúl
szepültelen ölebe zár.

Fehér gulyák kolompja szólit,
hozzád sóhajt a Hortobágy,
ha dús képék arany hajóit
villantja rád a délibáb.

És túl a szöke Tisza tája,
szelíden álmodó füzek
s a fényességes éjszakába
fős-fojfutó piros tüzek.

Folyók szalagja, ég azúrja,
szőlőhegyek smaragd sora,
szélben szökebb lábadozó futva
az országút ezüst pora.

Minden teérted zsendül itt már:
a fű, a lomb s az ősi nép
ha rád tekint s az égi hídnál
a csillagos hazába lép.

Tűz Tamás (1916–1992)

Helyesbítés. Májusi számunk 6. oldalán tévesen közöltük (Forrásainkat megjelöltük!) a két churi segédpüspök szentelésének dátumát. A szentelés valójában május 31-én, pünkösdhétfőn volt Einsiedeln-ben.

Istenáldotta búza*

A búzamezőkről hoztam ezt a mesét, amelynek édes az íze, mint a bibliai manának. Tovább adom úgy, ahogy vettem, azaz, hogy sokkal olcsóbban adom, mint amibe nekem került.

Mert kalászszedő Mária néni mesélte el nekem, akit ülve találtam a kunágotai tarlón, két keresztbe fektetett zsákocskával mellettem.

— Mit visz, szülém? — kérdeztem a szegény, tőpörödött öreg kis Noémit.

— Csak vinném, lelkem, ezt a kis felejtett kalászt, mert a gazda megengedte, hogy összeszedhessem, de vinni már nehéz kereszt ez az én öreg vállamnak.

Fölkaptam a vállamra kalászszedő Mária néni nehéz keresztjét és míg beértem vele a sárfalú zselléputribá, addig mesélte el Mária néni az istenáldotta búza történetét. Mikor bevégezte, azt tette hozzá:

— Adja az Isten lelke üdvösségire.

Hát én senkitől se kívánom, hogy vigye az én keresztetemet, hanem aki elolvassa a búza legendáját, annak én is azt teszem hozzá:

— Adja az Isten lelke üdvösségire...

Úgy volt az, hogy mikor az Úristen a világot megteremtette, leküldte az angyalokat, nézzenek körül idelent, van-e még valami híja a világnak.

— Van ám, Urunk-teremtőnk, — jelentették az angyalok — mert búzát elfelejtettél teremteni.

— Ejnye, ejnye, — csóválta meg az Úristen a fejét — hát akkor miből sütik odalent az emberek a kalácskenyeret?

— Bizony csak zuzmóból török, fakéregből őrlük — panaszták az angyalok.

CSENDES KÉVÉBE...

*Csendes, kévébe kötött reggel
zsömle-zizogású világ,
porhanyó falucska, mondd el
a lány kenyér dalát.*

*Im, a könnyű szél elősurran,
tereket szép búzamezőt
s tovaringatja lány fodorban
a zümmögő időt.*

József Attila (1905–1937)

— No, ez nem jól van így, — tűnődött el az Úristen — de hát mit lehetne itt most már tenni?

... Kiadta az Úristen a parancsot az angyaloknak:

— Nosza hamar, rázátok ki az abroszomat az ablakon!

Egy-kettőre fölkapták az angyalok az aranyabroszt az Úristen diófaasztaláról, vitték a csillagablakhoz, ami mormozta volt rajta, azt mind kirázták a földre: abból hajtott ki idelent a búza.

Az ám, csakhogy akkoriban még nem volt istenáldotta búza a búza. Olyan volt az csak, mint az árokparton növevő vadbúza, amivel a gyerekek szoktak játszani. Alacsony a szára, tarackos a gyökere, létrás a kalásza, apró a szeme.

— Ejnye, de hitvány giz-gaz lepté el a földet — mondogatták az emberek és ügyet sem vetettek a búzára, hanem azután is zuzmóból, meg fakéregből őrlték a kenyeret. Mint mindig, olyanok voltak az emberek, hogy a jó se kellett nekik, ha rájuk nem parancsolták, ugyan néha még akkor se kellett.

Mindössze két testvér akadt, aki azt mondta, hogy nem szabad az Isten ajándékát megvetni, hanem legalább is próbát kell vele csinálni. Az egyik is fogott

magának egy darab búzaföldet, a másik is.

— Isten nevében vessünk — mondta a fiatalabb, akinek annyi volt a fia, lánya, ahány az ujja.

— Isten nevében arassunk — mondta az öregebb testvér, aki olyan magánosan élt a világban, mint valami öreg szülfa a pusztában.

Hát hiszen vetni könnyű volt, mert abban a szél is segített. Vitte az apró magot, mint a pelyvát s hol szemenként hullajtotta el, hol csomósán ágyazta bele a földbe.

Bezzeg nem fújt a szél az aratáskor. Sütött a nap, mint a fűtött kemence, hullott a verejték, mint az eső, szédelgett a két testvér, mint a beteg. Külön kellett leszakajtani minden szál búzacsákát, kézzel kipergetni minden kalászt, s utoljára se lett több az egész termés egy-egy zsák búzána.

Szép, holdvilágos este volt, mikor a fiatalabb testvér bekötötte a zsákját a tarlón. De ki is nyitotta mindjárt, felét kiöntötte a szérűre és csak a másik felét hagyta a zsákban.

— Hát azzal mit akarsz? — kérdezte a felesége.

— Ezt átviszem a bátyám szérűjére, odaöntöm az övéhez. Nézd, nekünk vannak fiaink, lányaink, akik segítenek kenyeret keresni. Neki nincs se kicsi, se nagy, aki segítségére legyen.

— Isten segítsen meg jó szándékodban! — igazította az asszony az ura vállára a zsákot.

Az ember azzal nekivágott az éjszakának. Hát ahogy a földje széléhez ér és át akar bújni az eleven sövényen, összeütdököl valakivel, annak is zsák van a hátán, mint neki, az is hátrahökken, mint ő.

— Te vagy az, öccse?

— Én ám, bátya. Hát te hová igyekszel éjszakának idején?

— Én bizony tehozzád indultam — tette le az öregebb testvér is a zsákját. — Azt gondoltam el, hogy meg kell azt én nekem feleznem teveled, amit az Isten adott. Magános ember vagyok én, kicsivel beérem: ti meg sokan vagytok, sok éhes szájat kell megelégtened.

Abban a percben nagyot villant fejük fölött az ég, hirtelen meleg szellő kerekedett, fölkapta a zsákokat s ami búza volt bennük, azt mind szerteszet szórta a világon.

Legyen megáldva, amit a szeretet megszentelt — mosolyodott le az Isten az égből.

S azóta olyan bokros növésű, dús kalászású, kövér szemű, istenáldotta növény a búza. De mikor gyűlölködés hatalmasodik el az embertestvérek között, akkor alacsony a szára, tarackos a gyökere, létrás a kalásza, apró a szeme...

Az Isten tudja, lelkem, mitől van, — símogatta meg a kabátom ujját búcsúzóban kalászszedő Mária néni — de mintha csupa vadbúza nőne mostanában.

Móra Ferenc (1879–1934)

SEGÍTSÜNK!

Szeptember elsején nyitja meg kapuit Győrben az „Apor Vilmos Római Katolikus Iskola, amelynek a Mária Iskolatestvérek (francia tanítórend) a szellemi és lelki irányítói. Egyelőre a 12 évfolyamra tervezett iskola első hat osztálya kezdi meg tanulmányait 700 tanulóval 50 pedagógus közreműködésével. Az iskola, illetve iskolaközpont építése még folyamatban van, ennek befejezéséhez — mint ahogy a pénzforrások kimerültek — kéri a külföldi magyarság anyagi támogatását. Befizetések: Apor Vilmos Alapítvány, H-9022 Győr, Magyar Hitelbank (MHB) Rt. Számlaszám: 330-020014.

* (Kevéssel rövdítve.)

Levél egy zsidó barátomhoz

Két hónappal az eredeti, olasz nyelvű megjelenése után a világon elsőként magyarul jelent meg a „Levél egy zsidó barátomhoz” című könyv, II. János Pál pápa és a zsidó Jerzy Kluger barátságáról.

A könyvet Gian Franco Svidercoschi újságíró, író és politológus, egy ideig az Osservatore Romano főszerkesztő-helyettese írta és állította össze. A könyv létrejöttéhez egy levél adott ösztönzést, amelyet II. János Pál 1989 március 30-án írt egykori gyermek- és ifjúkori barátjának és osztálytársának, a zsidó származású Jerzy Kluger mérnöknek. Ebből a levélből idézünk:

„Ez év május 9-én a legutóbbi háborúban elpusztult zsinagóga helyén emléktáblát avatnak, a náci üldöztetés áldozatául esett és kiirtott wadowicei és környékbeli zsidók tiszteletére. Nagyon szépen köszönöm, hogy leveledben minderről tájékoztatasz. Meggyilkolt honfitársaid és hittestvéreid közül sokan társaink voltak az elemi iskolában, később a wadowicei gimnáziumban, ahol ötven évvel ezelőtt érettségiztünk. Ők mindannyian, wadowicei lakosok, e város polgárai voltak, amelyhez minket — Téged is, miként engem — gyermekkorunk és fiatalságunk emlékének szoros száilai fűznek.

Tiszta emlékszem a zsinagógára, amely ott állt a gimnázium mellett. Még most is előttem van, ahogyan a hívek ünnepi imádságra igyekeznek a zsinagógába.

Mikor május 9-én Wadowicéban leszel, az ott összegyűlték előtt el kell mondanod, hogy velük együtt én is megemlékezem meggyilkolt honfitársairól, hittestvéreikről, valamint a betolakodók által lerombolt imádkozóhelyről.

Mély tiszteletemet fejezem ki mindazonak, akiknek emlékére május 9-én Wadowicéban összegyűltek.”

A könyvben helyet kapott a II. Vatikáni zsinat nyilatkozata az egyháznak és a nemkeresztény vallásoknak a viszonyáról, a „Nostra aetate”, kialakulásának történetével és a szöveg értelmezésével egyetemben.

Maga a Svidercoschi által írott könyv Lolek és Jurek ifjúkoráról szól, a történelem sorsfordulóján fiatalemberre serdülő és férfivá érő későbbi II. János Pál pápáról és Jerzy Kluger mérnökről, akinek rokonsága nagy része náci haláltáborokban pusztult el. Egy barátság történetéről, amely csaknem fél évszázad múltán újabb találkozóhoz vezetett a lengyel pápa és zsidó honfitársa között.

Ezt megelőzően Rómában, ahol Kluger mérnök élt, 1965-ben az Okumeni-

kus Tanács ülésén Karol Wojtyła krakói érsek tartott előadást. Némi habozás után Kluger felhívta volt osztálytársát és barátját. Huszonhét év után újra találkoztak. Idézzük a könyv befejező mondásait:

„Búcsúzaskor mindketten kezüket nyújtották. Aztán mégis ölelés lett belőle. Wojtyła mélyen a szemébe nézett, és olyasmit mondott, ami még barátját is meglepte. Pontosabban, nem várta volna, ’Egy napon a zsidóknak és a keresztényeknek így kell találkozniuk’.

Kluger hirtelenjében nem tudta, mit válaszoljon. Zavarában csak ennyit mondott:

’Reméljük! Mindenesetre nagyon jól esett. Köszönöm!’ Majd elmosolyodott: ’Szevasz, Lolek!’
’Szevasz, Jurek!’”

Az Aura Kiadónál megjelent kötethez Várszegi Asztrik püspök, pannonhalmi főpát írta az egyik előszót. „A saját béklyóiba gabalyodott embereknek, a magára szűkült kicsiny világoknak távlata, a testvérviszályban élő emberiségnek a testvériség és béke látomására, távlatot adó vigasztalásra van szüksége. A népszerűtlenséggel is számolva vállalni kell a jó szót, a kiengesztelődés és közvetítés fáradságos és sok türelmet igénylő munkáját. Ezért is szenvedni kell, mint mindenért, az elveszített paradicsom után. Azoknak, akik Istenben hisznek, egy Atyának gyermekeként kell a közös felelősséget vállalniuk” — írja Várszegi püspök, aki a könyvet „minden jóakarátú, nyíltszívű embernek” ajánlja.

A másik előszó szerzője Schweitzer József főrabbi, az Országos Rabbiképző Intézet főigazgatója. A pápa és Kluger találkozására utalva hangsúlyozza: „Ez a jelenet az Ecclesia és a Zsinagóga gyönyörű találkozásának és megbékélésének pillanatát jelképezi. Maga a mű mégsem irányregény, tartalma nem célzatos. Mondanivalója természetesen következik a pápa emberi jelleméből, amelyhez bizonyára hasonló a barátjának lelki alkata is” — írja Schweitzer főrabbi, majd megemlíti azt az esetet, amikor a pápa budapesti látogatásakor fogadta a zsidó küldöttséget, és egy név kapcsán így szól: „Ilyen nevű kedves ismerőseim voltak Krakóban”. A főrabbi ezzel kapcsolatban rámutat: „Akire egy Világgegyház gondolni szoktak, nem feledkezik meg azokról a régi krakóiakról, akikkel jó ismeretségben állott. Erre csak olyan ember képes, aki nagyon mélyen érez és nagyon tud szeretni.”

MK

H í r e k — e s e m é n y e k

Harminc évvel ezelőtt, 1963 június 3-án, pünkösd hétfőjén hunyt el XXIII. János pápa. Amikor Roncalli bíborost pápává választották, 77 éves volt már, mindenki egy „átmeneti pápáról” beszélt, aki csak rövid ideig fogja elfoglalni Péter székét, így jelentősége is csekély lesz. Ezekre a jóslatokra alaposan rácafolta maga a pápa. XXIII. János pápa az egyház történetének egyik nagy alakja marad. Legnagyobb tette, a II. Vatikáni Zsinat összehívása révén a világgegyház szellemiségét újította meg.

*

A Svájci Gárda ünnepén, május 6-án esküdött fel a pápa testőrségének 17 újonca. Ezen a napon II. János Pál pápa a reggeli szentmisét hagyományosan a gárda régi és új tagjaival együtt ünnepelte, annak emlékére, hogy 1527 május 6-án 147 gárdista halt hősi halált

az Angyalvárban a pápa védelmében. A Svájci Gárda létszáma ma 100 fő, közülük négy tiszt, egy táborigazgató, és mintegy húsz alaltiszt, a többi alabárdos.

*

A Szent Péter téren tartott általános pápai kihallgatáson, május 13-án, jelen volt Sarah Bertoli, az a kislány, akit a pápa 1981 május 13-án utolsóként ölelt magához, mielőtt a merénylő golyója megsebezte. Az időközben felnőtt leány köszöntötte a Szentatyát születésnapja alkalmából. V R

*

A lengyel nemzeti ünnep alkalmából Lech Walesa köztársasági elnök a legmagasabb kitüntetést, a Fehér Sas rend érdemreztjét adományozta II. János Pál pápának, hogy ezzel hangsúlyozza Lengyelország hűségét a keresztény értékekhez. Walesa elnök kijelentette, hogy „az ország keresztény értékekre akarja építeni jelenét és jövőjét.”

Állam és egyház a változott világban

Az ember két világ: a természetes és a természetfeletti polgára. Élete e két pólus közti feszültség jegyében folyik. De ez a feszültség nem kell, hogy káros legyen, hanem lehet termékeny és elősegítheti a teljes emberség kibontakoztatását, ha a két világot nem állítjuk skizofrén módon egymással szembe, hanem megértjük, hogy egymást szervesen kiegészítik.

Az elmúlt négy évtizedben szembeállították őket egymással a magyarság felmérhetetlen kárára. Sajnos még ma is kísért a múlt: valahányszor az állam és az egyházak kapcsolatának problémái kerülnek előtérbe, parázs, szenvedélyes, nem egyszer gyűlölködő viták bizonyítják e tétel valóságát. Az ilyen értelmetlen türelmetlenség kiküszöbölésére, a főként tudatlanságon alapuló előítéletek leépítésére szolgálhatnak az olyan találkozók, amilyent a Miniszterelnöki Hivatal Egyházügyi Titkársága rendezett az elmúlt napokban Budapesten „Az európai államok és az egyházak kapcsolata a megváltozott világban” címmel. Ezen 50 külföldi és mintegy 150 magyar résztvevőnek nyílt alkalma egymással összehasonlítani ennek a sok konfliktust kiváltó viszonyok Nyugaton és hazánkban kialakult illetve kialakulófélben lévő modelljeit.

A megbeszéléseken, előadásokon jelen volt a Magyar Katolikus Püspöki Kar legtöbb tagja, a számos református, evangélikus és egyéb protestáns, ortodox és zsidó egyházi képviselő mellett, *Tempfli József* és *Tőkés László*, nagyváradi katolikus és református püspökök, továbbá egyházi vezetők Szlovákiából, a Vajdaságból és Horvátországból.

ERDÉLYI PÜSPÖKÖK A DUNA-TV ÜGYÉBEN

Erdély magyar (katolikus, református, evangélikus és unitárius) főpásztorai közös nyilatkozatot juttattak el Antall József miniszterelnökhöz és Csóri Sándorhoz, a Magyarok Világszövetsége elnökéhez. Az április 27-én kelt és később közzétett nyilatkozat főbb bekezdései:

„A kommunista diktatúra idején Erdély határmenti helyeiben foghatták a Magyar Televízió adásait, amely fontos szerepet töltött be magyarságuk megőrzésében. Osztatlan örömmel vettük tudomásul a Duna-TV indulását, ami lehetővé tette a magyar nyelvű adás vételét Erdély, sőt az ország (Románia) egész területén.

Mélyleges megdöbbenést és aggodalmat keltett az erdélyi romániai magyarság körében az az értesülés, hogy bizonyos magyarországi csoportok a Duna-TV megszüntetését, illetve anyagi támogatása megvonását kívánják.

Nagyon fájó és sajnálatos ez a tény s nem veheti senki rossz néven, ha ilyen érthetetlen magatartás ellen a lehátározottabban tiltakozunk.

Ugyanakkor mi, az erdélyi magyar nyelvű egyházak vezetői tisztelettel kérjük az illetékesektől a Duna-TV adásait és merjük remélni, hogy azok a jövőben is következetesen magas erkölcsi felfogást fognak képviselni.”

A nyilatkozatot katolikus részről Bálint Lajos gyulafehérvári érsek, Tempfli József nagyváradi püspök, Reizer Pál szatmári püspök és Kräuter Sebestyén temesvári püspök —, református részről Tőkés László, Csiha Kálmán, evangélikus részről Mózes Árpád, unitárius részről Kovács Lajos püspök írta alá.

MS

A résztvevőket a megbetegedett *Antall József* miniszterelnök levélben köszöntötte, *Jeszenszky Géza* külügyminiszter pedig a Parlamentben fogadáson látta vendégül. Az előadók közt szerepelt *Kada Lajos* érsek, Bonn-i apostoli nuncius, aki áttekintő képet adott az európai integráció és a keresztény értékek kapcsolatáról, rámutatva az egyházak pozitív közreműködésére az európai népek egymásra találásának folyamatában. Az új magyar állam és az egyházak közötti kapcsolatok rendezésének jogi és politikai tényeit *Pálos Miklós* államtitkár, az állam és az egyház szétválasztásának gazdasági kérdéseit *Lukács Miklós* államtitkár mutatta be. Ugyanezeknek a kérdéseknek megoldási modelljeit az olasz, svájci és német államból meghívott kormányképviselők ismertették. A továbbiakban sor került két fontos kérdéskomplexum taglalására: az egyházak oktatási, nevelési és kulturális feladataival és azoknak az állam szerepéhez való viszonyulásával a mai Magyarországon *Kálmán Attila* közoktatási államtitkár foglalkozott, ugyanezt a témát Ausztriára vonatkozóan az osztrák oktatási és művelődési minisztérium egyházügyi hivatalának vezetője, *Felix Jonak* fejtette ki. Hasonlóan párhuzamos volt *Surján László* népjóléti miniszternek és a spanyol kormány-kiküldöttnek előadása az egyházak egészségügyi, szociális és karitatív tevékenységéről és az állam szerepéről ezen a téren. Az előadásokat a résztvevők munkacsoportokban dolgozták fel. Az előadások és a résztvevők hozzászólásai egyöntetűen azt a felismerést domborították ki, hogy harmonikus megoldás csak a két közösség, az egyházi és a világi partneri kapcsolatából adódhat, ami nem jelent beavatkozást a másik illetékességébe, hanem a társadalom javának közös szolgálatát. SZER

TEMPLETON-DÍJ 1993

Az ezévi Templeton-díjat a 61 éves, amerikai, baptista vallású Charles Colson-nak ítelték oda. Az egymillió dollárral járó díjat, amely a legmagasabb összegű a világon szétosztott díjak közül, azoknak ítélik, akik különös módon elkötelezik magukat a vallás ügyéért. Eddig többek között Kalkuttai Teréz Anya, Alexander Szolzsenyicin, Billy Graham baptista prédikátor és Jáki Szaniszló magyar származású bencés teológus, tudós kapta meg.

Az 1993-as Templeton-díj nyertese, Charles Colson, megtérése előtt századosként szolgált az amerikai hadseregben, majd ügyvédként Nixon elnök tanácsadója volt. A Watergate botrány következtében, azzal a váddal, hogy gátlotta az igazságszolgáltatást, 7 hónapi börtönbüntetésre ítélték. 1976-ban a bebörtönözöttek szolgálatára létrehozott egy egyesületet, amely ma a világ 54 országának 800 börtönében van jelen 50 ezer önkéntessel. Kezdetben kétkedéssel fogadták megtérését, de a börtönök reformálásáért végzett fáradhatatlan és odaadó tevékenysége egyre több embert győzött meg szándéka nemességéről. A díjat május 12-én Erzsébet angol királynő nyújtotta át Londonban Charles Colsonnak. VR

AZ EGYHÁZI NYELVHASZNÁLATRÓL

Reinhold Stecher innsbrucki megyéspüspök egy közelmúltban tartott előadásában a nyelvroslás jelenségével foglalkozott, különös tekintettel az egyházi nyelvhasználat devalválódására. Fennáll annak a veszélye, mondta, hogy a nyelv

Egység és különbözőség az ökuménében

„Az egyház nem tarthatja magát *McDonald's* étteremnek, ahol mindenütt hasonlót a berendezés, a dekoráció, az alkalmazottak ruhája és a választék” — ezzel az ironikus szavakkal vezette be P. Jean Marie Tillard, az ottawai egyetem professzora az ökumenizmus kérdéseiről tartott nagyon érdekes előadást a németországi Freiburg egyetemén.

A dominikánus szerzetes megállapította, hogy az ökuméné napjainkban „beteg”. Utalt a kereszténység kialakulásának korára, és kihangsúlyozta, hogy az egy „boldog egységéből” keletkezett. Az evangéliumokból, az Apostolok Cselekedeteiből és az apostoli levelekből kitűnt a zsidókeresztények és a pogánykeresztények közti feszültség, amely a körülméltetés, valamint Jézus személyének kérdésére nyúlt vissza. Ugyanakkor a jánosi hagyomány sem az „apostol” szót, sem pedig az „egyház” szót nem használta. „A konfliktusokat úgy oldották meg, hogy mindegyik részegyháznak biztosították saját hagyományai megőrzésének a lehetőségét, amennyiben nem mond ellene az egységnek. Ez annyit jelent, hogy a különbözőség hozzátartozik az egyház természetéhez. Igaz, némi teológus ezzel kapcsolatban odáig megy el, hogy csak az egyházak egymás mellettségét tartja lehetségesnek” — jelentette ki Tillard.

A hagyomány egy másik része viszont az egység erős tudatát hirdeti, és arra a következtetésre jut, hogy a különbözőség csak akkor veszélyezteti Krisztus művét, ha önmagára hagyatkozik. „Az első egyházatyák vélekedése szerint Jézus Krisztus azért küldetett, hogy megváltsa az emberiséget a különbözőség alapvető drámájától”; vagy ahogy Szet Pál az ecezusiaknak írott levelében írja: „Ó, a

minőségét a mennyiségi tényező felhívítja. „Az egyház azonban nem engedheti meg magának a mellébeszélést”. Kötelessége megfelelő nyelvhasználatra törekedni, ellenkező esetben kiteszi magát annak a veszélynek, hogy „jámbor frázisokat” alkalmaz, amelyeknek semmi köze sincs saját gondolkodásához és cselekedeteihez. A Szentírás példaképpül szolgál az időszerű, problémaérzékeny nyelvhasználat számára, amennyiben figyelembe veszi az általa megszólított sokrétűségét is.

Mint rámutatott, számos lelki sérült ember van, őket nem lehet „retorikus pörölycsapásokkal” meggyógyítani. Ugyanakkor a halk szavú, kegyes biztatás sem célravezető: „Jézus sem sutogott mindig” — mondta szó szerint.

Különösen a személytelen nyelvhasználatról óvott előadásában a püspök. Olyan beszédek, amelyek jóformán csak idézetekből állnak: „dögunalmasak”. Sajnos sokszor azt az elvet követik, miszerint „amíg idézek, addig nem eshet bajom”. Mindenekelőtt a Biblia túlzott idézésétől óvott. Aki állandóan a Bibliát idézi, abból hiányzik a Szentírás iránti alázat. Azt tanácsolja: — „Imádkozunk, mielőtt beszélünk”. Prédikátorként és íróként az a tapasztalata, hogy a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokat alapos meditációknak kell megelőznie, mondta Stecher püspök. (KAP/MK)

EGYHÁZI ÉPÜLETEK PUSZTULÁSA BOSZNIÁBAN

II. János Pál pápa húsvétra Boszniába delegációt akart küldeni, hogy ezzel is tanújelét adja együttérzésének és szo-

mi békességünk, a kettőt (zsidókat és pogányokat) egygyé forrasztotta, és a közejük emelt válaszfalat ledöntötte, az el-lenségeskedést kiküszöbölte” (2,14). „Az új jézusi parancs: szeressétek egymást — nem tréfadolog” — mondta Tillard.

Az ökumenizmussal kapcsolatban két veszélyt kell elkerülni, fejtegeti a továbbiakban, egyrészt a *vallási imperializmust* (integrizmust), amely szerint a teljes igazság csak egyetlen forrásból fakad, másrészt a *vallási demokratizmust*, amely mindazt, ami nem a bázistól ered, eleve gyanúval kezel, mivel a centrum-ból jön és nem felel meg a népnek. Róma püspökének a primátusával kapcsolatban fennáll annak a veszélye, hogy felügyelő szerepbe csúszik, a hit egységének örvévé válik, és önmagát tekinti minden hatalom forrásának és eredetének. „Az ortodoxok, az anglikánok és az evangélikusok erőteljesen hajlanak az

HÁROM SZERECSÉN KIRÁLYFI A FEHÉR KIRÁLYLEÁNYNÁL

Csöpp tüddel szúrd meg ujjad, erre kérünk, s karunkba kést vágunk, három fivér: nézd, mind a négyünknek piros a vérünk! Mért vagyunk feketék, te meg fehér?

Weöres Sándor (1913–1989)

„Első koncepció felé, mindazonáltal rettegnek a centralizmus démonától.” Ezzel kapcsolatban Tillard kiemelte a Vatikán erőfeszítéseit annak érdekében, hogy „az egyesült egyházak megtérjenek, és partnerként fogadják az ortodoxokat Ukrajnában, Oroszországban és egyebütt, akik szerint az egység iránti törekvés az 1054-ben bekövetkezett egyházszakadás óta kudarcot vallott.

Az anglikán egyháznak a nők pappá szenteléséről szóló döntésével kapcsolatban ezt mondta: „Ha az egyház megny-asszonyként túlságosan alkalmazkodik a saját korához, azt kockáztatja, hogy a következő nemzedékben özvegy maradjon” KIPA / MK

lidaritásának a szenvedők és a háború áldozatai iránt. A küldöttség vezetésével *Etchegaray francia kúriai bíborost* biztatta meg, aki már többször vállalt magára hasonló kényes feladatokat és Boszniában is járt már. A boszniai szerb hatóságok megtagadták az engedélyt arra való hivatkozással, hogy „az időpont nem alkalmas”. Ezzel szemben az osztrák karitás megbízottjának, *Peter Quendler*-nek sikerült egy újabb teherautó-konvoj élén megérkeznie a szerbek által megszállva tartott Banja-Lukába. Ugyanoda eljutott a svájci püspökkari konferencia egy küldöttsége is. A konferencia elnöke, *Pierre Mamie püspök*, visszatérte után sajtótájékoztatón kijelentette, hogy a templomok 80 %-a elpusztult és egyetlen minaret sem áll már. A katolikusokat és a muzulmánokat módszeresen kiűzik a szerbek. A Banja-Luka-i egyházmegye közel 150 ezer katolikus közül már csak mintegy 40 ezer maradt meg. (KAP)

A PÁPA ELUTASÍTOGTA A NŐK PAPPÁSZENTELÉSÉT

II. János Pál pápa nyomatékosan elutasított mindenfajta törekvést, amely a nők pappá szentelésére irányul. Egy a közelmúltban történő audienca alkalmával, amikor Kanada Quebec tartományának püspökeit fogadta, kijelentette, az egyház hű marad az Úr hivatásához, amikor a papi hivatalt férfiak számára tartja fenn. Az egyház nem érzi magát feljogosítva arra, hogy megengedje a nők pappá szentelését, ugyanakkor elismeri a nők egyházi közösségekben való részvételének nagy jelentőségét. KAP / MK

Lelkipásztori látogatás Franciaországban

Miklósbázy Attila püspök urunk franciaországi látogatása alkalmából örömminkre szolgált, mennyire hasznos és áldásos lelkipásztori szempontból egy ilyen körút a különböző missziók területén. Ki ne tudná, milyen áldozatos munka, de ugyanakkor mennyi örömet, lendületet is jelent lelkésznek és híveknek egyaránt.

Püspökünk május 6-án érkezett Londonból Párizsba. Másnap Lyonban záróraportot formájában találkozás a hívekkel. Notre Dame de Myans magában is megrendítő esemény helye, ahol a Szűzanya oltalma kézzelfoghatóan ismét megvalósult. Hiteles feljegyzés szerint 1248 november 24-én földrengés, hegyomlás következtében a Granier nevű hegy kettészakadt, s a leomló része elborította az egész völgyet, maga alá temetve 16 falut, mintegy 5000 lakosával. Egyedül a kis kápolna menekült meg a benne imádkozó szerzetesekkel. E fölé építették a jelenlegi kettős templomot, amely azóta is neves zarándokhely. Ide gyűltek a dél-franciaországi hívek a püspök atya fogadására. A fényes főpapi mise, bérmálás, színes körmenet, meghatódott köszöntések, felemelő emlék marad nem csak Fülöp atyának, aki ezt nagy lelkipásztori érzékkel előkészítette, hanem a nagyszámú híveknek is, akik az egész környékről összejöttek és örvendhetek püspök urunk áldásának és egyben a viszontlátásnak a kápolna melletti parkban, ahol öneléltő módon étkezvén, minket is elegánsan megvendégeltek.

Este értünk vissza Párizsba, a következő nap ünnepére. Molnár atya az előkészületet előző nap befejezte. Az újjáalakított kápolnánk most mintha még pompásabb lett volna. Müller György, a Burg-Kastl-i iskola tanára, faragóművészetének gyöngyét, a magyar kálváriát helyezte el az oltár melletti falon, amit püspök atyánk megáldott. Ebben a gonddal feldíszített környezetben került sor az ünnepélyes főpapi szentmisére. A bérmálkozók, kiskorúak és felnőttek, meghatódva vették a püspök atya kézrátétele folytán a lelkükbe áradó Szentlelket. Ritka alkalom: kicsinek bizonyult a csaknem 300 lelket befogadó hajlékunk. Külön ki szeretném emelni: nagy örömminkre dr. Szávai János nagykövetünk kedves feleségével együtt részt vett az ünnepi misén, sőt a nagykövet olvasta a szentleckét. Külföldi képviselőnk részéről számos kedves barátunk

is jelen volt, mint már annyiszor. Hazánk újjáéledésének boldogító jeleként véve adunk hálát a jó Istennek mind ezért.

Hétfőre egésznapos autót állt előtünk. Párizsból korán indulva a kisbuszon, Cambrai-ban üdvözölte püspök urunk az ottani érseket, aki hivatalos elfoglaltságát úgy alakította, hogy találkozhatson a magyar püspökkel. Szívélyesen, hosszan elbeszélgettek. Az ebéd-meghívást már levelezésünkkel lemondtam az idő rövidsége miatt, mivel Roubaix-ban vártak a magyar hívek szentmisére. A hétköznap ellenére szép számmal jöttek össze: ők készítették el az oltárt, a termet vendégfogadásra. Minden kellemes baráti melegségek történt. Püspök atya szentmiséje és megható szentbeszéde után, Arras-ban a püspökség látogatását útbaejtve, a különböző városok rendházaiban élő magyar nővéreket látogattuk meg, majd visszatértünk Párizsba, ahol másnap az érsek ségen látták vendégül püspök atyánkat, megtárgyalva a missziók ügyeit.

Szerdán, május 12-én kerestük fel a Mulous-i magyar misszió híveit. Szabó atya várt az állomáson. Délután a Szent József templomban gyűltek össze a hívek az ünnepi szentmisére. Az utána rendezett fogadáson hangzottak el a meleghangú köszöntések, melyekből kicsendült: mennyire értékeli magyarjaink az egyházi vezető atyai gondoskodását a sok próbán átment, szétszóródott népünk szolgálatában. Az offenburgi atyáknál jó szállást kaptunk.

Még egy fontos és kedves állomása volt hátra a franciaországi látogatásnak. Dél felé értünk Metz-be. Kiss atya csodát művelt. Hét közepe lévén, sokaság várt mégis a szeminárium nagy kápolnájában. Két kis gyermek is ott állt a bérmálásra készen. A püspök atya inkább a felnőttek figyelmét hívta fel a keresztény ember kötelességeire, melyekre a bérmálás szentsége képesít bennünket. Egyik kedves és hűséges hívőnk, Kosztolányi Károly mondott lélekkel teli köszöntőt, melyhez többen társultak, köszönetet mondva a püspök úrnak a régen várt és erősítő látogatásért.

Május 14-én vettünk búcsút Miklósbázy püspök atyánktól, hálával emlékezve az annyira üdvös látogatására.

P. Ruzsik Vilmos
franciaországi főlelkész

IRÁNYELVEK AZ ÖKUMENIZMUSRA

A Keresztény Egység Pápai Tanácsának elnöke, Edward Cassidy bíboros ismertette a katolikus egyház új ökumenikus direktóriumát, amely irányelveket és szabályokat tartalmaz a nem-katolikus keresztényekkel való együttműködésre vonatkozólag. Az új Direktórium öt fejezetből áll és kibővíti az első, 1970-ben megjelent kiadást. Az első az ökumenizmus teológiáját és vezérelveit fejt ki; a második felsorolja azokat az intézményeket, amelyeknek sajátos feladata az ökumenizmus előmozdítása; a harmadik az ökumenizmusra való nevelés szükségességét és módjait fejt ki; a negyedik irányt mutat, mennyiben és hogyan valósulhat meg az ökumenizmus a szentélet, főként a keresztység, az eukarisztia és a házasság terén; az ötödik pedig az ökumenikus együttműködés lehetőségeit tárgyalja a Biblia, a katekézisz, a missziós munka, valamint a szociális tevékenység terén. MK

Hírek - események

Mindszenty József hercegprímás halálának 18. és hamvai hazahozatalának második évfordulója alkalmából, május 8-án, az esztergomi bazilikában, Paskai László bíboros primás, ünnepi szentmisét tartott. Az emléknappra országos zarándoklat érkezett Esztergomba. Az ünnepségen a kormányt Surján László népjóléti miniszter képviselte, jelen volt Duray Miklós, a Szlovákiai Együttélés Mozgalom elnöke is. A szentmisét követően Paskai bíboros megkoszorúzta a bazilika altemplomában Mindszenty József sírját. *

Május 27-én ért véget a Pápai Gergely Egyetem által rendezett szimpózium a papi nőtlenségről és a papnevelésről II. János Pál pápa „Pastores dabo vobis” — „Pásztorokat adok nektek” című, a papi hivatásról szóló dokumentum alapján. Előadást tartott többek között Szentmártoni Mihály jezsuita, a Gergely Egyetem tanára, amelyben rámutatott a pápai dokumentum új szempontjaira a cölibátus bemutatására, indokaira és megvalósítására vonatkozólag. Az összejövetel résztvevőit a Szent- atya kihallgatáson fogadta. Hozzájuk intézett beszédében rámutatott, hogy a pap önazonossága Krisztusban gyökeresedik, ezért a pap nőtlenségét is ebben az összefüggésben kell látni. A papi cölibátus okai végső elemzésben nem a pszichológia, a szociológia, a történelem vagy a jog területén keresendők, hanem teológiai alapjaiban. VR

Tempfli József, a Nagyváradi egyházmegye püspöke kinevezte P. Szöke Jánost, évtizedes fáradságos munkájának elismerésül az egyházmegye tiszteletbeli kanonokává. A Szatmári egyházmegye püspöke, Reizer Pál — egy évvel ezelőtt — ugyanebben az elismerésben részesítette Szöke atyát. Szívvel gratulálunk!

Hivatalosan is megkezdődött VI. Pál boldoggá avatásának első szakasza, az egyházmegyei eljárás. A Lateráni Palotában tartott ünnepélyes szertartáson Camillo Ruini bíboros-helynök felidézte VI. Pál apostoli lelkületét és papi életszentiségét. Az egyházmegyei eljárás befejezése után az eredményt átnyújtották a Szenttéavatási Kongregációnak, amelynek feladata, hogy a megfelelő vizsgálat után nyilatkozatban ismerje el az erények hősiességét és az életszentséget. *

Püdkösd előtt három nappal (május 27-én) a székesfehérvári bazilikában dr. Takács Nándor megyéspüspök szentmisét mondott az egyházmegye minden részéből összejött mintegy 250 karitás munkatárs számára. Ez volt az első eset, a Magyar Karitás újjáéledése óta, hogy egy egyházmegye karitás önkéntesei találkoztak főpásztorukkal és egymással. Nem is egészen egy év leforgása alatt eddig az egyházmegye mintegy 50 plébániáján jött létre és működik karitás csoport. *

A német alkotmányi bíróság, mint ismeretes, alkotmányellenesnek minősítette a parlament által múlt évben megszavazott abortusz törvényt, rámutatva, hogy az nem védi megfelelőképpen az emberi életet. A döntés kapcsán München érseke, Wetter bíboros kijelentette, hogy az nem a nők ellen irányul, hanem a meg nem született gyermekek védelmét és ezzel az ember élethez való jogát és személyi méltóságát biztosítja. Az alkotmánybírók döntése nyomán egyes politikusok és feminista csoportok részéről elhangzott felzúdulást komment-

álva az osztrák püspöki kar család-referense, Küng püspök kijelentette, hogy ez a reakció bizonyítja, milyen nagy mértékben tompult el sokak lelkiismerete, annak ellenére, hogy tudományosan bizonyított tény: az emberi élet a fogamzással kezdődik. KAP

A pápa megbízásából Roger Etchegaray bíboros Pünkösdkor a szerb ellenőrzés alatt álló Banja Luka városába látogatott. A látogatás célja a szenvedő lakosság lelki megerősítése és a Szent- atya szolidaritásáról való biztosítása volt. *

Kalkuttai Teréz Anya, akit április 25-én még a Szentatya mellett láttunk Tiranában és Skodrában, elesett és ennek következtében bordatörést szenvedett. A baleset a római rendházban történt. Kezelőorvosa szerint Teréz Anya közérzete jó, de egy időre fel kell függesztenie tevékenységét. VR / MK

II. János Pál pápa táviratban fejezte ki Firenze érsekének, Piovanelli bíborosnak és a város lakóinak együttérzését a bombamerénylet miatt, amelyet az egész olasz nép elleni súlyos támadásnak minősített. Az öt halálos áldozat hozzátartozóinak kifejezte részvételét, a sebesülteket pedig biztosította imáiról. — Firenze főpásztora a maga részéről is üzenettel fordult a város lakóihoz, hangsúlyozva, hogy ha egy nép ellen áll az erőszaknak, akkor le lehet győzni a gonoszt. VR *

Világszerte május 23-án, vasárnap tartották a tömegtájékoztatási eszközök 27. világnapját, amelynek témáját a Szentatya „a hang- és videokazetták a kultúra és a lelkiismeret szolgálatában” címmel jelölte meg. Ennek kapcsán John Foley érsek, a Tömegtájékoztatás Pápai Tanácsának elnöke, egy Lisszabonban tartott előadáson rámutatott, hogy a médiumok gyakran nem értékelik eléggé a vallási indítékok hatóerejét, pedig ezek befolyása nélkül a Közép- és Kelet-Európában végbement változások aligha magyarázhatók meg. Ugyanakkor az egyház is érzéketlen néha a médiumok igényeivel szemben. Az egyháznak joga van vallási hírek és programok sugárzására és arra is, hogy saját tömegtájékoztatási eszközei legyenek. Az ilyen adások hasznosak a társadalom számára — hangsúlyozta Foley érsek. MK *

A Szentszék által ENSZ megfigyelője, Renato Martino érsek felszólalt a kairói nemzetközi népesedési és fejlődési konferenciát előkészítő New York-i ülésen, hangsúlyozva, hogy a fejlődés fogalmát újra kell értelmezni. „A fejlődés jelentse az élet minőségének növekedését, a gazdagság és technológia igazságosabb elosztását és mindannak tiszteletben tartását, ami hozzájárul egy nép hagyományaihoz” — hangsúlyozta a vatikáni ENSZ delegátus. Figyelmeztetett, hogy a nyugati társadalmak fogyasztói modelljei helyett, amelyek az élet értékét a termelékenység alapján mérik, minden emberi lénynek alapvetően joga van az élethez. Az állami törvényeknek legalább ezt kellene védelmezniük. A népesedési probléma kapcsán a Szentszék képviselője íszögezte: „A katolikus egyház nem a mindenáron való életadás híve, sőt hangsúlyozza a felelősségtudat fontosságát az élet továbbadásánál. Ezzel szemben az egyház elítéli minden erőszakos demográfiai politikát, mert az ellenkezik az emberi lény alapvető szabadságjogaival, méltóságával és lelkiismeretével”. MK

VERSEK SZOLOZSMA Szent István királyról

Megjött Szent István királynak
Tisztelendő ünnepe,
Illik pedig a világnak
Mindennap tisztelnie.
Mindenek örömmel áldják,
Kik az Isten örökét
És a szentek társaságát
Óáltala megnyerék.

E szent első prédikátor
A magyarok közepett,
Írt az Isten hagyásából
Keresztény törvényeket.
Két talentumért cserébe
Kétszer kettőt forgatott,
Hoz Urának öt helyébe
Kétszer-öt talentumot.

Királyok királyságának
A halállal vége jár,
Am e nagy Szent hatalmának
A halál nem szab határt:
Fönn az égben nyer magának
Multhatatlan glóriát.

Sík Sándor fordítása

Egyház és világ

AZ OROSZ ORTODOX EGYHÁZ FELHÍVÁSA AZ ORSZÁG POLITIKUSAIHOZ

Dramai felhívást intézett a moszkvai pátriárka és az orosz ortodox egyház szent színódusa az ország felelős politikusaihoz. A felhívásban mély aggodalmakat fejezik ki az államapparátusban tapasztalható konfliktus miatt. „Ez a konfliktus tragikus következményekkel járhat és az ország romlásához vezethet. Mint az egyház pásztorai, hangunk minden erejével figyelmeztetünk: Ez nem lehet így tovább! Ha az ország pusztulásra jut, Isten és a történelem mindnyájukat felelősségre von”. Hangsúlyozza a felhívás, hogy „a nép azonnali és határozott cselekvést vár az ország megvédelmére érdekében”. Gátat kell szabni az „általános szétesésnek”. Nem szabad, Nem szabad, hogy a politikusokat egyéni ambícióik vezessék, szükség esetén „politikai karrierjüket is fel kell áldozniuk a nép javáért”. A pátriárka és a szent színódus leszögezi: „Nem két egymást kizáró álláspont kompromisszumát kívánjuk, de nem engedhetjük meg, hogy egy 'hamis béke' a hatóságok megbénításához vezessen. A népnek „olyan kormányra van szüksége, amelyik törvényeket hoz és ezek betartását szavatolja is”. Oroszországot meg kell óvni az anarchiától és a széteséstől. Külön hangsúlyozzák, hogy a kormánynak „meg kell akadályoznia a múlt visszatérésének minden lehetőségét”. Az „egyes személyek és egész nemzetek szabadságát elnyomó diktatúrához nem lehet többé visszatérni”. Az ország „történelmi fordulat” előtt áll. A súlyos gazdasági helyzet, a nemzetközi konfliktusok, a menekültáradatok, a bűnözés, sok ember számára elviselhetlenné teszi az életet. MK.

PRÁGA NAGY SZENTJÉNEK JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEI

Nepomuki Szent János vértanúságának 600. évfordulóján, május 16-án, nagy-szabású ünnepek színtere volt Prága, ahol II. János Pál pápa személyes küldöttjeként Meisner bíboros, Köln érseke mondott szentmisét számos európai ország egyházi vezetője részvételével. Magyarországot Paskai László bíboros-prímás képviselte. Megjelent Vaclav Hável cseh köztársasági elnök is. Nepomuki Szent Jánost a gyónási titok vértanújaként tisztelik, mert nem volt hajlandó elárulni Vencel királynak a királynő gyónásának tartalmát. Ezért, és a világi hatalom önkényével való szembenállása miatt gyilkoltatta meg a király és testét a Moldva folyóba dobatta. Azóta tekintik a hidak védőszentjének: szobra számos régi hidat ékesít. Ő a legismertebb cseh szent. MK

BOLDOG DUNS SCOTUS

Március 20-án II. János Pál pápa a Szent Péter bazilikában tartott ünnepélyes szertartás során bejelentette, hogy hivatalosan is engedélyezi Duns Scotus liturgikus tiszteletét. Az 1308-ban Kölnben elhunyt ferences filozófus és teológus mind életében mind halála után életszentség hírében állott. Duns Scotus tiszteletét 1789-ben hivatalosan is engedélyezték, bár boldoggá avatási perét sohasem fejezték be. Az ünnepélyes vecsernyén jelen volt a ferences család népes képviselése, számos bíboros és püspök, köztük Paskai László bíboros, prímás, esztergomi érsek is, aki — mint ismeretes — ferences rendi szerzetes. A Szent-anya homíliájában megállapította: Isten kegyelme nem hiányozhat a mai társadalom embeinek életéből sem; a nagyböjti időszak pedig különösen alkalmas az evangéliumi üzenet terjesztésére és befogadására.

Boldog Duns Scotus (1265—1308) a gondolkodás és az élet nagy mestere, állapította meg a pápa, majd VI. Pál szavait idézte, miszerint „tanításából fénylő fegyvert készíthet-

tünk a korunkat elhomályosító ateizmus sötét felhőinek elhárításához”. A teológusok, a papok, a lekipásztorok és különösen a ferencesek számára Boldog Duns Scotus a kinyilatkoztatott igazsághoz való hűség, a termékeny papi élet, az egység keresésére irányuló komoly párbeszéd kimagasló példaképe. Bár csak szelleme és emléke Krisztus fényével világítaná meg korunk vajúdsát és reménységét. A ferences rend négy nagy ágának legfőbb előjárói közös levelükben méltatják Duns Scotus liturgikus tisztelete megerősítésének jelentőségét, és példaként állítják a nagy középkori filozófus és teológus alakját Szent Ferenc minden lelki gyermeke elé. A levelet a ferences, a minorita, a kapucinus rend és a ferences harmadrend legfőbb előjárói írták alá. (VR/MK)

AZ ANGLIKÁN-KATOLIKUS PÁRBSZÉD NEHÉZSÉGEI

A Vatikán április 6-án először nyilatkozott azzal kapcsolatban, hogy az angol anglikán egyház hivatalosan bevezette a nők pappá szentelését. Joaquin Navarro-Valls vatikáni szóvivő elmondta, hogy a katolikus egyház tárgyalni fogja azoknak az anglikán püspököknek, papoknak és világiaknak a kérelmét, akik egyházuk döntése elleni tiltakozásul felvételüket kéri a római egyházból.

Legelőször Anglia katolikus püspökei foglalkoznak a kerekken 700 kérelemmel. Az angol katolikus főpásztorok Basil Hume bíboros vezetésével már számos alkalommal tárgyaltak a szóban forgó anglikánokkal és jó szándékú hozzáállásukról biztosították őket.

A probléma hamarosan a Vatikán elé kerül. Római vélemények szerint nem azért lesz valaki katolikus, mert ellenzi a női papságot. A jelöltnek a katolikus tanítás teljes egészét át kell vennie. Felmerül az anglikán papszentelések érvényességének kérdése is: fel kell-e szentelni újból, vagy kiegészítően azokat, akik az átlépés után is papi hivatást szeretnének betölteni? Hogyan alakul a cölibátus kérdése? Olyan kérdések ezek, amelyekre a válaszkérés a Vatikánra vár.

A tömeges áttérés kérdése az ökumenizmus helyzetét is élesen érinti. Várható, hogy a tárgyalások megnehezítik az ökumenizmus párbeszéd alakulását, amely pedig évtizedek óta a legbiztosabb volt. „A katolikus egyház legfőbb kívánsága marad a teljes egység helyreállítása az anglikán közösséggel, ezért kell ennek a teljes és látható egység keresésének tovább folytatódnia” — mondotta a vatikán szóvivő. KIPA

AZ ANGLIKÁNOK „ÁTTÉRÉSÉRŐL”

A katolikus egyház nem biztosít rendkívüli státust azoknak az anglikánoknak, akik a női papság elleni tiltakozásul át akarnak térni a római egyházból. Basil Hume bíboros, Anglia katolikus püspöki karának elnöke egy sajtótájékoztatón elmondta, hogy az áttérni szándékozók teljes integrálódniuk kell a katolikus egyházból. Mindamelllett az anglikán lelki örökséget tiszteletben kell tartani — tette hozzá a bíboros a püspöki konferencia megbeszéléseinek tájékoztatóján.

A püspökök elutasították a prelatúra vagy egy Rómával egyesült anglikán egyház felállításának elképzelését. Az anglikán papokat ismét fel kellene szentelni, ha az áttérés után is lekipásztorként akarnának tevékenykedni — hangsúlyozta a bíboros. Ez azonban nem az anglikán szentelés érvényességét kérdőjelezi meg: „Mindenkinek, aki a katolikus egyházzal akar tartozni, el kell fogadni annak tanítói feladatát a hit és az erkölcs kérdéseiben, úgy, ahogy azt a pápa, mint Szent Péter utóda és

a vele egy közösségekben lévő püspökök gyakorolják”. A püspökkari konferencia döntött arról is, hogy az ilyen és hasonló kérdések megoldására közös bizottságot hoznak létre az anglikán püspökökkel. (KIPA)

A LENGYEL NÉPEGYHÁZ ÉS A POLITIKA

A lengyeleknek kevesebb mint 10 %-a van bizalommal az egyház mint intézmény vagy egyéb vallásos szervezetek iránt — mutatta ki egy nemrég megtartott közvéleménykutatás. A megkérdezettek 70 %-a hisz Istenben és legalább 2—3 alkalommal jár templomba havonta. Naponta imádkozik 50 %, de csak 20 % vesz részt aktívan az egyház életében. *A kommunizmus összeomlásával Lengyelországban a katolikus egyház elvesztette vezető nemzeti és politikai szerepét.* Egyidejűleg a lengyel népegyházon is feltűnnek az erózió jelei, annak bizonyítékaul, hogy a társadalom szekularizálódása a katolikus Lengyelországot sem hagyta érintetlenül.

Az egyház helykeresése a posztkommunista Lengyelországban még tart. Jól lehet a püspökök fáradhatatlanul hangsúlyozzák, hogy nem akarnak katolikus államot, sok lengyel szemében az egyház még mindig túlságosan jelen van a politikában. A megkérdezettek 62 %-a nyilatkozott úgy, hogy a püspököknek és papoknak nem kellene a kormánydöntések befolyására törekedni, 35 %-nak pedig az a véleménye, hogy az egyház politikai választásoknál ne adjon tanácsot.

Ugyanakkor különböző pártok épp az egyházzal akarnak politikát csinálni. Három párt a nevében is viseli ezt a címkét; a *Keresztény Nemzeti Egyesülés*, a *Keresztény Parasztszövetség* és a *Kereszténydemokrata Párt*. Hanna Suchocka miniszterelnök egy interjújában figyelmeztetett arra, hogy a mai politikai környezetben a kereszténységet gyakran csak cégérnek használják. KNA

TEPLOMOK KIÁRUSÍTÁSA

Megvételre magánszemélyeknek is felkínálnak olyan olaszországi templomokat, amelyeket már nem használnak, hogy elkerüljék azok végleges pusztulását. A plébániák számának csökkenése következtében (27 500-ról 25 000-re!) számos templom üresen áll. Az elhagyott templomok értékesítését szigorú feltételekhez kötik: az épületek a jövőben „kizárólag kulturális célt” szolgálhatnak. Olaszország kerekken 95 ezer templomának mintegy tíz százalékáról van szó és a vevőknek kötelezettséget kell vállalnia az épület restaurálására és karbantartására. Nem használható sportcsarnokként vagy divatbemutatók színhelyéül, ahogy Velencében és más városokban is szokássá vált. (MK)

AZ USA PÜSPÖKEI AZ EGÉSZSÉGÜGYI REFORMRÓL

Az Egyesült Államok püspökei ismétellen tiltakoztak a terhességmegszakítás gyakorlatának megváltoztatása ellen, amelyet az Egyesült Államok az egészségügy reformjával kötnek össze.

Az amerikai katolikus püspöki kar levelet intézett Hillary Clintonhoz, akit férje, a demokráta párti Clinton elnök bízott meg az egészségügy reformját kidolgozó munkacsoport vezetésével.

A püspökök hangsúlyozzák, hogy a reformot általánosságban támogatják, de súlyos politikai tévedésnek és erkölcsi tragédiának tartanak, ha ebbe az eljárásba az abortusz problémakörét is bevonják. A Fehér Háznak nem szabad összekötnie az egészségügyi reformot a demokratáknak az abortusz liberalizálására irányuló törekvéseivel. A reform feladata, hogy jobb orvosi ellátást biztosítson, különös tekintettel a rossz szociális helyze-

túkre, garantálja a pluralizmust a gyógyításban és tartsa tiszteletben az emberi életet és a személy méltóságát — írják a püspökök.

KNA

ODESSZA UTOLSÓ ZSINAGÓGÁJA

Odessza utolsó zsinagógáját, amelyet az elmúlt nyáron beomlott tetőszerkezete következtében a teljes pusztulás fenyeget, keresztények nyújtotta segítséggel renoválják. Mivel a kis létszámú zsidó közösségnek nem állnak rendelkezésére a megfelelő anyagi eszközök, ezért az ukrán katolikus egyház felajánlotta közös segítségét az épület megmentésére. A második világháború előtt egyébként Odesszában 62 zsinagóga volt.

VALLÁSOK AUSZTRÁLIÁBAN

Ausztráliában jelenleg a katolikusok alkotják a legnagyobb vallási csoportot. A Melbourne-i Statisztikai Hivatal jelentése szerint a legutóbbi népszámláláskor, 1991-ben Ausztrália 17 millió lakosának 27 százaléka vallotta magát katolikusnak. Az anglikánok most 23,9 %-kal a 2. helyen állnak. Ausztrália zsidó közösségéhez 74 ezer ember tartozik, ez az összlakosság 0,4 %-a. Az iszlám vallás híveinek száma az utóbbi öt évben 0,2 %-ról 0,9 %-ra emelkedett. Összességében Ausztrália lakosságának a száma 1986 és 1991 között 8 %-kal emelkedett. KNA

A HÁBORÚ ÉS AZ EMBERI JOGOK

Az egyház és az emberi ész az erkölcsi törvényt folyamatosan érvényben lévőnek tekinti fegyveres konfliktusok esetén is. „A fegyverek ütőképessége magában véve még éppen nem törvényesíti azok bármilyen célzatú katonai vagy politikai felhasználását. Ha pedig sajnálatosan már kitört a háború, még emiatt sem válik egyszerűen minden megengedett az ellenféllel szemben” (Gaudium et Spes 79).

A nem harcolókat, a sebesült katonákat és a foglyokat emberséges bánásmódban kell részesíteni. Bűncselekménynek minősülnek az emberi jogokkal és az általános alapelvekkel ellenkező cselekményeknek alapul szolgáló parancsok. A vak engedelmesség nem minősül elégséges kifogásnak ill. hivatkozási alapnak ahhoz, hogy az ember alárendelje magát nekik. Éppen így halálos bűnnek minősül egy nép, egy nemzet vagy egy etnikai kisebbség kiirtása. Az ember erkölcsileg arra van kötelezve, hogy ellene szegüljön azoknak a parancsoknak, amelyek népirtásra irányulnak.

„Minden olyan háborús cselekmény, amely egész városoknak vagy széles területeknek és lakosságuknak különbségtétel nélkül való elpusztítását eredményezheti, bűncselekmény Isten és ember ellen egyaránt. Ezért következetesen és habozás nélkül kárthatatlan kell”. A modern háború egyik veszélye, hogy azok, akik birtokában vannak tudományos fegyvereknek, különösen az atomfegyvereknek, a biológiai fegyvereknek és a vegyi fegyvereknek, ilyen bűncselekményeket követnek el.

Sok ember számára paradoxnak minősül a fegyverek felhalmozása abból a célból, hogy egy esetleges ellenfelek által indított háborút viszonzni lehessen. Ebben a felhalmozók olyan hatékony eszközt látnak, amelynek segítségével biztosítható a népek közötti béke. Ez a fajta elijesztés komoly erkölcsi megfontolásra készíti. A fegyverkezési verseny nem biztosítja a békét. A háború okait távolról sem küszöböli ki, sőt fennáll annak veszélye, hogy még inkább kielezi ezeket az okokat. Az egyre újabb fegyverek létrehozására fordított hatalmas összegek megakadályozzák a szegény népeknek nyújtandó segítséget és meggátolják a népek fejlődését.

(Szemlelvény az új Katekizmusból. Nem hivatalos fordítás.)

Az élet könyvéből

FRANCIAORSZÁG

Párizs: 1993 május 9-én a Párizsi Magyar Misszióban dr. Miklósházy Attila SJ, a külföldön élő magyarok püspöke által a bérmlás szentségében részesültek:

Bosnyák József, Aunay s. Bois; Csepregi József, Champs s. Marne; Csepregi Mária sz. Mátrai, Champs s. Marne; Jankovics Ilona, Croissy s. Seine; Prokec Nelly Brigitte, Clamart; Tóth Felicia Emese, Luray; Vad Beatrice Nathalie, Mity Mory; Kettner Henrik, Malakoff; Gémes Monica Rose, Neuilly s. Marne; Deák Tünde, Párizs; Hermány Irén, Párizs; Kiss Judit Mária, Párizs; Maros Anna Sára, Párizs; Paul sz. Szűcs Adrienne, Párizs; Paul Philippe Max Henry, Párizs; Maros Marcell József, Párizs; Takács sz. Bässler, Surresnes; Palásti sz. Maliseva Olga Katalin, St. Maur; Laczik Klára, Pontoise; Palásti Anita, Villiers le Bel; Kiss Zsuzsanna Edit, Párizs.

NÉMETORSZÁG

Aachen: Házasság: Schmitz Bernd és Rózsa Erika lohári lakosú híveink, május 8-án a helyi rk. templomban házasságot kötöttek. Isten tartsa meg őket szeretetben és hűségben egy életen át.

Essen: Házasság: Május 9-én szentségi házasságot kötött Bochumban Rutai György és Szabó Judit Éva. Rutaiék a délvideki Kani-zsáról származnak és most Hattingenben élnek. Isten segítse őket életük útján.

Halottaink: Április 30-án temették Schwerte-ben dr. Péter Pál Lajost. A megboldogult Nagyváradon született. Élt 82 évet, ebből 8 évet Németországban. Gyászejtől: felesége, fia, menyé és unokája, valamint rokonai, barátai és ismerősei Erdélyben és Németországban. — Május 19-én temették Mühlheimben Szakál Mihályné, szül. Ádám Mária. Élt 77 évet. Gyászejtől: férje, fiai, menyéi, unokáinak férjei és dedunokája, valamint rokonai, barátai, ismerősei a Délvidéken és Németországban. Az essen-i magyar egyházköz-ség egy buzgó híve elvesztését gyászolja benne. Nyugodjanak békében!

München: A keresztség szentségében részesültek: Rétfalvi Ildikó, R. Attila Barnabás és Susanna kislánya, továbbá Munkás Nikolett Mária, M. Zoltán és Livia kisleányát május 2-án. Bitó Patrik, B. István és Ibolya kislátát május 16-án és Freund Alexander Stefan, F. Stefan és Gheorgina kislátát május 22-én keresztelték. Gratulálunk és Isten szerető kegyelmét kívánjuk!

Szentségi házasságot kötöttek: Ilg Georg és Stach Ildikó, március 13-án; Horváth Attila és Doma Mónika Mária április 23-án; Freund Stefan és Osan Gheorgina Elena, május 23-án. Isten áldása kísérje elhatározásukat!

APOLNI A „BELSŐ KERTET”

A tavasz felvirágoztatja a természetet, de hatással van az emberre is, mert változtat közérzetünkön. Akik ilyen helyen laknak, nem sajnálják az időt, a fáradságot, maguk is szépítik a környezetüket. A városban élő is igyekszik ugyanezt tenni az otthonában.

Gondolunk-e arra, hogy mindenkinek van „egyéni lakása”, „egyéni léte” és azt is gondozni kell. Saját belső világunkat szintén karban kell tartani. Meg kell tölteni széppel, jóval, tisztességgel, szeretettel.

A városi lakónak, városi családnak is nagyon fontos, hogy nem lévén külső kertje, a saját „belső kertjét”, — szívet, lelkét alakítsa, gondozza, ápolja. Ez adja meg léte minőségét. A lélek, a szellem alakít, formál bennünket, — vagy deformál, alakatlanná tesz, ha engedünk a gonosznak vagy egyszerűen a közömbösségnek... Gondolatok, vágyak, kívánságok aszerint, hogy azok milyenek, pl.: önző, irigy, megvető vagy éppen gyűlölködők — szintén hatást gyakorolnak ránk.

Az emberek nagy többsége munkájával inkább a „külsőt” alakítja.

Gondunk legyen, hogy bensőnket is alakítsuk, szépítsük. Ha igaz emberek akarunk lenni, akkor kezdjük meg az átférfalást a lélekkel, a bensőnkkel. Erre int az apostol is: Lakjék szívetekben: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség! Válasszon néhányat ki-ki saját maga —, végtére az embernek nemcsak „külső” munkát kell végezni, hanem „belső” is! Lelkikben kell növekednünk, gazdagodnunk.

Hegyi György lelkész

Stuttgart: Házasság: Pfeiffer György és Putzer Erzsébet május 29-én Göppingenben esküdött egymásnak örök hűséget. Isten áldása kísérje vállalkozásukat.

SVÁJC

Thun: A keresztség szentségében részesült Bertók Árpád, B. Károly és Csábi Mária be- csei (Délvidék) magyarok gyermeke június 6-án. Növekedjék testvérével, Attilával együtt, egészséggel, hitben és szeretetben.

Szentségi házasságot kötött Bucher Jacqueline, Baranyai Marika leánya Zurbuchen Stephannal a Lengnau melletti Stad kápolnájában június 5-én. Kívánjuk, hogy boldogságuk növekedjen az isteni szeretet gyakorlása által.

Bern: Halálozás: Páncél László, 74 éves korában, május 21-én elhunyt. A gyászszertartást Poosz Lajos bázeli magyar plébános vezetésével tartották május 26-án. A magyar szentmisét és magyar összejöveteleket rendszeresen látogató testvérüinktől dr. Lakatos János búcsúzott a Magyar Misszió nevében. Fogadja őt karjába a Szentháromság. Kedves feleségét és gyermekeit vigasztalja a feltámadt Krisztus.

*

Félfhónappal 90. születésnapja előtt április 21-én hunyt el Galgóczy Gizella Teréz kedvesnővér, az Isteni Megváltó Leányai szerzetes kongregáció tagja. Április 27-én Msgr. Balogh Vince plébánossal közösen végeztük a temetést a Szent Márton temetőben. Az Úrnak szolgált az ifjúság nevelésében, és a szerzetesek szétszórás után készséges lélekkel vett részt azok sorában, akiknek az Úr szolgálatában hányatt élet jutott osztályrészül. A Mindenható megadta, hogy az utolsó néhány napot le-számítva Teréz nővér nem szorult ápolásra. Négy napos kórházi kezelés alatt, öntudatának teljes bitokában együtt imádkozva a látogató kedvesnővérekkel, halál-küzdelem nélkül, békés nyugalommal távozott. Ez is jele volt annak, hogy az Úr a hozzá hű lelkeknek nem marad adósa.

*

Nagyváradon, április 17-én hunyt el id. Márton Árpád, 67 éves korában. Itt Linzben is nagy kegyelettel emlékszem meg róla, és saját halottunknak tekintem. Jól ismertem és Linzben tartózkodása alatt a lelkiatyai szolgálatát láttam el mellette. Mély hitű katolikus és törhetetlen magyar volt, annak a Márton-családnak tagja, amely a magyarságnak az újkor egyik leg-kiválóbb püspökét ajándékozta. Április 22-én temették Csíksomlyón, ahol a szé-kelység piünköskor ünnepélyesen fejezi ki évről-évre ragaszkodását a krisztusi hithez.

EZÜSTMISE

Június 5-én ünnepelte ezüstmisét dr. Szabó József a pforzheimi Jézus Szíve templomban. József atya Franciaországból jött át hozzánk, s az ottani 3 egyházköz-sége (Strasbourg, Colmar, Mühlhausen) mellett több németországi községet is el-lát. E nagy kiterjedésű misszió központja most Offenburg. Az ünnepi szentmisét József atya mellett Wolfgang Sauer freiburgi kanonok (Domkapitulár), Fejös Ottó né-metországi főlelkész, Frank Miklós frei-burgi, Horváth János stuttgarti és Gyurás István ravensburgi lelkészek celebrálták. A prédikációban Fejös atya méltatta Szabó József munkásságát. Wolfgang Sauer rövid köszöntőt mondott és egy rövid mi-serészetet külön is alkalomra megtanult magyarul. Haulis Ildikó énekel orgonaki-séret mellett. A közös ebéd után a pforzheimi magyar iskola diákjai léptek fel ver-sekkel és zeneszámmal.

József atyának megköszönjük eddigi fá-radozását és Isten áldását kérjük további lelkipásztori munkásságára.

M. É. (Pforzheim)

MÜNCHENI MAGYAROK PRÁGÁBAN

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szö-vetsége, valamint a Prágai Magyar Kultu-rális Központ meghívására, a Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom (Pax Roma-na) (Müncheni Csoportja) szervezésében, a Magyar Katolikus Misszió és a Refor-mátus Magyarnyelvű Gyülekezet erkölcsi támogatásával Úrnapija délutánján autó-buszon a Százatornyú Prágába látogatót kereken hűsz magyar. Kamasz Anna prá-gai építész mérnök vezetésével megleltent-tük a latinul Caput Regni-nek, a Birodalom Fejének hívott Arany Város nevezetessé-geit, így az Óvárost, a Zsidóvárost, a Kis-oldalt és a Hradszint, azaz a királyi várat. Szombat délután az ezeréves brevnovi ben-cés apátság templomában dr. Cserhátí Fe-renc müncheni plébános mutatott be szent-misét, amelyen a zeneakadémia Duodena Canticans kórusa énekelt. Vasárnap dél-előtt a mindvégig nagy szeretettel fogadott müncheni vendégek és a prágai magyarok

a Fálnál lévő Szent Márton templomban református istentiszteleten vettek részt, szolgált dr. Erdélyi Géza, a gyakorlati teo-lógia tanára a prágai egyetemen, énekelt a református teológusok együttese. Szom-bat este a modern magyar központban Varga György, prágai magyar rendkívüli és teljhatalmú követ jelenlétében a két csoport szóban, valamint videofelvételek segítségével beszámolt egymás kulturális életéről és gazdagon megterített fehér asz-tal mellett ismerkedett egymással. Hazafelé jövet a müncheniek megcsodálták a karl-stein császári és királyi várat, és máris örömmel készülődnek a prágaiak öszre ter-vezett vizontlátogatására.

KATONÁK ZARÁNDOKLATA LOURDES-BAN

Ez volt sorrendben a 35. nemzetközi katonai zarándoklat, amelyet idén május közepén tartottak és azon a világ 24 or-szágából mintegy 20 ezer katona érke-zett hozzátartozóikkal. Európán kívül Amerikából és Ázsiából is érkeztek csoportok a híres Mária-kegyhelyre, 120 tá-bori lelkész kíséretében. Magyarországról 39 fős csoport vett részt Jó Rudolf, a Honvédelmi Minisztérium közgazgatási államtitkára vezetésével. Egyházi rész-ről Tabódy István kanonok, vezérőrnagy és Garancsi László hollóházi plébános, a magyar püspöki kar katonai szakér-tője kísérte el a zarándoklatot, amelynek megszervezéséhez értékes segítséget nyújtott az olasz tábori lelkészség.

VESZÉLYBEN A KOLOSSZEUM

Giorgio Croci professzor szerint, aki a római Műszaki Egyetem Statikai In-tézetének tanára, a római Kolosszeum már egy közepes földrengés következté-ben is összedőlné. A kolosszeum, ame-lyet körülbelül 1900 évvel ezelőtt épí-tettek, fennállása során négy jelentős földrengést is túlélt, 443-ban, 801-ben, 1349-ben és 1703-ban, különösebb kö-vetkezmények nélkül, de egy esetleges újabb földrengést már nem bírja ki.

A Kolosszeum erősen megromlott ál-lapota Croci professzor szerint a kipu-fogógázok, az erős hőmérséklet ingado-zások valamint egyéb környezeti káro-sodások okozta ártalmakra vezethető vissza. Az 1992-ben megkezdődött res-taurálási munkálatok nem elegendőek, az épületnek állandó karbantartásra lenne szüksége.

MAGYAR EGYETEMISTÁK AUSZTRIAI TANULMÁNYÚTJA

A budapesti Eötvös Loránd Tudomány-egyetem magyar nyelvtörténeti és nyelv-járástani tanszékén régi hagyomány a nyelvjárásgyűjtő tanulmányutak szervezé-se a hallgatók számára. 1971 óta ilyen cél-lal rendszeresen fölkeressük a trianon-i ha-tárokon kívül rekedt magyarságot is. 1992 őszén és 1993 tavaszán egyetem-i hall-gatók és tanáraik 50–50 fős csoportjával a burgenlandiakon kívül a Felső Ausztriá-ban élő magyarságot is meglátogattuk.

Tavaszi utunk fénypontja Mattseeben a Szent Korona emlékhely meglátogatása volt. Itt meghallgattuk v. Somorjai Béla vetített képes előadását a Szent Koroná-nak a II. világháború utáni történetéről és az 1983-ban létesített emlékhelyről.

Az ausztriai magyarok szíves vendéglátá-sát és a út sikeréhez nyújtott segítséget az Árpád cserkészcsapatnak ajándékköny-vekkal, valamint a „Haza a magasban” —, és a „Szent László legendája” címmel ösz-szeállított irodalmi műsorral köszöntük meg.

Tanulmányutunk szép példája az itthoni és a külföldön élő magyarság egymásra ta-lálásának. Iránymutató abban a tekintet-ben is, hogy a hazai átalakulási folyamat támogatására milyen sokrétű lehetőségek kínálóznak.

Dr. Zelliger Erzsébet (Budapest)

(Egyszer már illenék megemlíteni, hogy az emléktáncot Szamosi József tervezte. Szerk.)

Levél a főlelkészhez

... amikor június 5-én a pforzheimi Jé-zus Szíve templom előtt mint „régi” ismer-rösök üdvözöltük egymást, nem számoltam vele, hogy ilyen hamar írok neked.

Megint egyszer, mint már tudja Isten há-nyadszor, egyházi ünnepség vagy zárán-doklat hozott össze minket. Te München-ből, én Mannheimből kerestem fel Pforz-heimet, az ezüst- és ékszművesek váro-sát. Mi is ezüstmisére jöttünk: dr. Szabó József 25 éves papi évfordulóját ünne-pelni. De ő nem magát ünnepeletti, hanem a családokat ünnepli. Ha egy pap életében ez az évforduló ékszer, te a drágakövet helyezted rá. Ahogyan a krisztusi szava-kat elemezted, magyaráztad a jó pásztor-ról, a drágakő csillogása villant fel. A jó-pásztor léte nem csillogás, fényesség vi-lági értelemben, hanem kemény munka, gond, megpróbáltatás, fáradság. A jópász-tor nem hajtja, tereli a nyáját, hanem elöt-tük megy, útát mutat, vezeti őket. S ha elmaradna a köszönet, a hála, a megbe-csülés: a jópásztor akkor sem hagyja cser-ben a nyáját. Erre mutattál rá, ez az a drágakő, amit Pforzheimben az ezüstfog-lalata helyeztél.

Másnap, Szentháromság vasárnapján, a mannheimi közösséget látogattad meg. Szentbeszédedben az Isteni szeretetről szól-tál, amely a Szentháromságból ered. Itt és így értettem meg előző napi prédika-ciódat. Ez a szeretet vezeti, irányítja a lel-kipásztor: a jópásztor. Ezt az Isteni sze-retetet kell nekünk emberi formában vi-szonoznunk.

... tudod, kritikus vagyok, a sorok közt is olvasok, ami nem áll a sorok közt, azt is megértem. Szavaidat megköszönhetem volna Pforzheimben vagy Mannheimben a mise után, de akkor kevesen hallották volna meg a köszönetet...

Mannheim, 1993 június 8.

Tamás (gróf Sennyey)

PAPI LELKIGYAKORLAT

Nyugat-európai magyar papi lelkigyak-orlat Münchenben (Schloss Fürstenried) 1993 július 19. estétől július 23-ig.

A lelkigyakorlatot vezeti: P. Nemes Ödön SJ, Tokió, Japán.

Jelentkezés: Hegyi György lelkész, Döblergasse 2/30 b, A-1070 Wien. Tele- fon: 0222/526 49 72.

Jelentkezési határidő: 1993 július 4.

A teljes költség: 180.— DM.

Apróhirdetések

Németországban élő, magyar származású, 36/178/78, nőtlen fiatal ember szívesen meg-ismerkedne Amerikában élő hölgygel. Válá-szokat, „Ha Te is komolyan gondold” jelíge-re a kiadóra kérek.

Keresem, azt a nemdohányzó értelmiségi hölgyet, aki egy 61 éves Dél-Németországban élő férfit társnak elfogadna. Jelíge: „Buda-pest”

Nyugat-Európában élő, 51 éves, kedves és csinos gyermektelen özvegy társat keres, ko- Jelíge: „Pesti nyár!”.

moly kapcsolatreményében 55 éves korig.

VIDEOKAZETTÁK CSERÉLÉSE!

Amerikai-kanadai szisztémáról magyar rend-szerűre, vagy fordítva, 24 óra alatt. Kúldje videóját szeretteinek!

VIDEOFILM

a Szentatya magyarországi látogatásáról, 2 órás színes műsor. ára 23 \$ portóval együtt.

KAPHATÓ

a történelmi Magyarország színes térképe, az ország és a vármegyék címereivel, plasztikál védett katonon, 22 x 32 nagyságban, portóval 20.— \$ a következő címen:

MAGYAR NAPLÓ — VIDEO DEPT.

P. O. Box 822, Daytona Beach, FL 32115, USA.

MEGJELENT! ÚJDONSÁG!

CSERHÁTI FERENC: HITÉBRESZTŐ

Kada Lajos érsek, bonni nuncius beve-zetőjével. Szent István Társulat kiadása. Budapest 1993. I–III kötet, összesen 936 oldal. Hitbéli önképzésre, a szentírásban való elmélyülésre és lelkiolvasmányként használható szentbeszéd a vasárnapi szentmise olvasmányok alapján. A színes borítavallott I–III kötet ára 30.— DM. Münchenben kapható a mi-sék után a Damenstift-templom sekre-sztyéjében, illetve a Magyar Katolikus Misz-zión (Oberfohringer Str. 40).

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSEK

ÜZEMGAZDASZT KERESÜNK! A német „Malteser Hilfsdienst“ keres egy magyarul és németül jól beszélő fiatal diplomás üzembiztosítást, aki segít Magyarországon a Magyar Máltai Szeretetszolgálat működését szolid alapokra helyezni. Felkészítés: Kölnben, „Trainerprogram“ keretében. Fizetése német alapon. Érdeklődés: Csilla v. Boeselager, UMCD-Höllinghofen, 59757 Arnsberg - Vosswinkel. ☎ (029 32) 2 30 06.

Esztergomban, a magyar kereszténység fővárosában 330 m²-es új családi ház igényesnek eladó. Panoráma a Bazilikára, autómata-padlófűtés, telefon, kábel-műholdas tv, nagy garázs + parkoló, díszkert. Érdeklődni: Telefon (D) 07 71 55 49 magyarul és németül, vagy (H) 0036 33 14 190, vagy „Megéri“ jeligré.

TALÁLKOZÓ: A Marosvásárhelyi — volt Bolyai Kollégium „Baráti köre“ — 1993 szeptember 4. és 5-én, nemzetközi találkozó rendez. A „véndíjak“ találkozóra vonatkozó további felvilágosítás az alábbi címen: Dr. Retegi Károly, RO-4300 Tirgu-Mures, Alev Cornisa 10/38, Romania.

MINDL EDITH, hitess fordító, fordításokat vállal. Schwarzenloher Str. 9, 90469 Nürnberg, ☎ (09 11) 48 17 55.

Építkezési vállalkozók, figyelem! Fonyódon, a Bélatelepi dombon, 2000 m²-es telek, földarabolható, egyben eladó. ☎ 0046 157 312 11.

Fonyódon, nagy családi ház szőlővel, pincével, hordókkal, az összes felszereléssel és gépekkel együtt eladó. Érdeklődni lehet: Zsolnai József, H-8640 Fonyód, Temető út 63 címen.

A Balaton déli oldalán, Fonyódon, 2 szoba és konyha, hideg-meleg vízzel, tusolóval, kábel-tv-vel szezonra kiadó. ☎ 0046 157 312 11.

Páratlan magyar találkozóra hívjuk önöket augusztus 21-én Konstanzból zenés sétahajózásra, táncra és hangulatos magyar zenével. Jegyeket már most kérjük megrendelni. Telefon: D-07031 / 28 06 77 vagy D-07433 / 53 96.

Délbudai, 120m²-es Dunára néző örökklás — irodának is alkalmas — eladó. Érdeklődni: 0036 1 1153 714 (Bp.), ill. 09569 / 763 (NSZK).

NSZK-ban, Pforzheim mellett, egyedül élő, özvegy, nyugdíjas nő, 56/162/56, keres intelligens partnert, aki szereti a természetet, állatot, kl.-zenét, utazást, táncot. Jelige: „Szeretném ha szeretnének“.

Budán, közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

MAGYARORSZÁGI INGATLANOK közvetítése, igények szerinti keresése. Telefon: (D) 089 / 5 43 82 50.

Olcson eladó: Luxus minőségben magyar bélyeggyűjtemény, komplett 1985-ig (Lilablokk-pár) sorozatok és blokkok külön is. Telefon: 89 23 747 (Bécs.), 8.00 és 14.00 óra között.

Csinosnak mondott magyar nő, 45 éves, 167/57 kg., vöröshajú, zöldszemű, jelenleg Németországban dolgozó, megismerkedne korban hozzáilló, intelligens, káros szenvedélytől mentes férfival. Lehetőleg fényképes leveleket „Tavaszi találkozás“ jeligré a kiadóba kérem.

Budapesten élő csinos, intelligens, német és olasz nyelven beszélő unokahúgom, 24/170/53 részére keresem olyan intelligens, komoly-szándékú fiatallembert ismeretségi, aki a sportot, utazást, zenét kedveli. Válaszokat „Tavaszi randevű“ jeligré a kiadóba kérem.

Jómegjelenésű és melegszívű 48 éves magyar nő, 165/65 keresi hasonló adottságokkal rendelkező férfi ismeretségi 50–65 éves korig, házasság céljából. Cím: Farkas Pálné, H-6000 Kecskemét, Március 15. utca 41, III. 9.

Baden (NSZK) közelében élő, 62 éves, 172 cm magas férfi vagyok, intelligens mérnök, közéleti. Házasság céljából keresem azt a korban hozzám illő hölgyet, aki a magányban társam lenne. Jelige: „Tavasz“.

Egyedül élek. Szeretném magányomat egy szívben, lélekben gazdag, finom, korrekta, magyar úrral megosztani. Életem 60–70-ig. Szeretem a természetet, zenét és irodalmat, szolid és háziasszonyok, nem dohányzom, anyagilag nem érdekelnek. Lelkiemben legyen gazdag akit keresek és józanlelkű. Jelige: „Ravensburg“.

Sürgősen eladó egy 1-szobás apartament teljesen új berendezéssel / v. részben kert, parkolóhely, pince, két éve modern szőnyegtapétázás, ALNO-konyha, beépített mosógéppel. Telefon: (075 71) 14 119.

Erdélyben élő, komoly, özvegy mérnök keresi (70 / 180 / 74) korban hozzáilló, Franciaországban élő magyar hölgy ismeretségi házassági céllal. Jelige: „Szébb az élet kettesben“.

„T E T É N Y“ Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 - 80335 München
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.50
Badacsonyi kéknyelvű	7.10
Csopaki rizling	6.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Villányi burgundi	7.50
Soproni kékrankos	6.80
Tihanyi kisburgundi	7.50
Cabernet Savignon	5.—
Alföldi kékrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 5 puttonos	19.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznyepálinka	25.50
Vilmos körte-pálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Szilvapálinka	22.50
Hungaria brut	12.—
Grand Couvee	13.—
Tarhonya, kockatésza nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával	11.—
Májjas-, véres hurka, disznósajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Tepertő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

● Üveg árut nem szállítunk! ●

APOLLO DEMENAGEMENTS
Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, ten-gerektől — légiszállítással is — kül-földközi, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.
Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!
APOLLO DEMENAGEMENT
4 bis, route des Jeunes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46.
FAX 022 / 3 42 24 75
Magyarul is beszélünk!
Privát cím: Keresztés László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).
Magyarországi képviselőnk:
Éics Apollo kft
H-1121 Budapest XII. ker. Ringlő u. 97
Telefon: 226 32 90

Bpest. XVI., 2 szobás kertés örökklás, 64 m², loggia és garázs, sürgősen eladó. Telefon: 1 60 60 50 29 (Franciaország)

ANNEMARIE SCHWARZ hitess tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 40477 Düsseldorf, Duisburger Str. 26. Telefon: (0211) 4 98 12 88.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes-i zarándokkönyv (dr. Szabó József összeállítás) 7.— DM
Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM
Lourdes (videokazetta magyarul, 50 perces, VHS, PAL) leértékeltve 30.— DM
Közi Horváth József: Míndszenty bíboros. Zsebkönyv. 4.— US \$ 6.— DM
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben. 10.— US \$ 15.— DM
Patrona Hungariae, színes zománcjelvény 3.— DM
Szállítással + portóköltséget számítunk.

Megrendelhető:
Ungarische Katholische Delegatur
ÉLETÜNK kiadóhivatala
Landwehrstr. 66, D-80336 München.

RUPP LÁSZLÓ hitess törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarrá. 80336 München, Goethe-str. 32.

LOURDES-I KERESZTŰT magyarul beszélő videokazetta
Ára: 30.— DM postaköltséggel.
Kapható: az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál, Landwehrstr. 66, 80336 München.

Vállalatunk új programja!
BUDAPESTI MAGÁN-LAKÁSOK
BÉRBEADÁSA!
Nagy választékban rendelkezünk pesti és budai lakásokkal és azokat szombatig szombatig kiadjuk.
Legyen független budapesti tartózkodása alatt! Akár mint hazalátogató, akár mint üzletember a legkényelmesebb és a legolcsóbb lakásmegoldás!
Kérje részletes tájékoztatásunkat!
Magnus 63303 Dreieich-Offenthal
Postfach 60 11 02
G M B H ☎ (060 74) 6 70 66
Fax: (060 74) 6 70 69

MAGYAR SZENTMISÉK
BÉCSBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor, a Német Lovagrend, Árpád-házi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7. szám, (Deutsch-Ordenskirche). A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra.
Hegyi György lelkész
GRÁCBAN a hónap első vasárnapja kivételével minden vasár- és ünnepnap tartunk szentmisét, 10 órakor a Szentháromság templomban, Schloßbergplatz (a Kastner Öhler áruháznál közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja P. Nyers János lelkész

MÜNCHENBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor a Damenstift-templomban.
Dr. Cserháti Ferenc plébános

ROSENHEIMBEN minden hónap 2. és 4. vasárnapján a Rossacker-kápolnában.
Fehér István s. lelkész

PÁRIZSBAN minden vasárnap 11 órakor: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, 75010. Metro: République és Jacques Bonsergent.

ZÜRICHBEN minden vasár- és ünnepnap 10.15 órakor, a Szent Antal templom alagsorában, Minervastr. 60. Vízauer Ferenc lelkész

ÚJ POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMUNK
1993 július elsejétől:
D - 8 0 3 3 6 München.

ÚJ CÍMÜNK!
Róm. Kat. Egyházi Szeretetszolgálat, H-1117 Budapest, Karinty F. út 5, fsz. 3. Telefon: 0036 1 1666 429.

É L E T Ű N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkésztség
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésztség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:
Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.
Előfizetés ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légitársasággal DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postgirióamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 89
Kath. Ungarn-Seelsorge, Senderkonto
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Panubia Druckerei GmbH,
Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!
Befizetéseket és átutalásokat postacsekkenkéntünkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto:
Postgirióamt München,
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!
Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—
Jellege portóval DM 6.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.
Újleti hirdetések soronként DM 9.—
Nagybetűs (két soros) sor DM 18.—
Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—
Kéthasábos hirdetés az egész kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalékos kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 15-éig befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!
Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkől:
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T2J 7A7, Canada.

A címre küldött csekken feltüntetendő: „É L E T Ű N K“. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonunk a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTEK B A N.
Olcsó áron raktárról. Kérje árlistánát!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. 90409 Nürnberg.

DIÓSZEGHY TIBOR, hitess tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hiteliséttel minden más nyelvetterületen. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-41462 Neuss, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILUSÁRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

C Í M V Á L T O Z Á S :
Magyar Caritás Közpon, Bartók Béla út 30, H-1111 Budapest. ☎ 1650 979. Fax: 1650 979. Postacím: Pf. 239, H-1517 Budapest.

A & B Consulting
— VERSICHERUNGSMÄKLER —

TUL SOKAT KÖLT BIZTOSÍTÁSOKRA?
Vizsgálta át velünk szerződéseit!
Kérjen tőlünk ajánlatot!

Telefon: 089 / 55 36 12 Fax: 089 / 59 74 88
Dipl.-Ing. Sándor Magyar Schillerstr. 51 80336 München

Biztosítási segítség

Minden biztosítási ügyben szívesen állok kedves honfitársaim szolgálatára.
Információ magyarul!

Winterthur Biztosító Iroda
Oberdorfstrasse 9
CH-3053 Münchenbuchsee

Telefon Geschäft 031 / 869 12 37
Telefon Privat 031 / 931 92 32
Fax 031 / 869 32 15

Varga János